

Raadsvoorstel

<p>Team: Samenleving Steller: Ruben van den Ouden rm.van.den.ouden@sliedrecht.nl</p>	<p>Portefeuillehouder: Cees Paas</p>
<p>Onderwerp: Zienswijze Uitvoeringsscenario's en omvang van de capaciteit Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten (LVS)</p>	
<p>Openbaar: Ja</p>	<p>Afdoening motie en/of toezegging: Is hiermee een motie afgedaan? Nee Is hiermee een toezegging afgedaan? Nee</p>
<p>Zaaknummer: 2024-0024225</p>	<p>Fatale termijn: Wanneer de gemeenteraad het voorstel op 2 april 2024 behandelt, kan de griffie dit (onder voorbehoud van positieve besluitvorming) laten nazenden aan het bestuur van DG&J voor haar behandeling op 4 april 2024. Op 23 april 2024 kan de gemeenteraad het definitief besluit nemen.</p>
<p>Bestuurlijke route: College van burgemeester en wethouders Oordeelsvormend - Gemeenteraad Sliedrecht Besluitvormend - Gemeenteraad Sliedrecht</p> <p>PFO:</p>	<p>Planning: 12 maart 2024 2 april 2024 23 april 2024</p> <p>Dit Raadsvoorstel is afgestemd met portefeuillehouder Paas.</p>

Bijlagen

1. Zienswijze Uitvoeringsscenarios en omvang van de capaciteit Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten (LVS) - gemeente Sliedrecht
2. Adviesnota Voorstel uitvoeringsscenarios LVS ZHZ 2024 -2025
3. Voorgenomen besluit AB Uitvoeringsscenarios LVS 2023
4. Zienswijze voorstel Uitvoeringsscenarios LVS
5. Jaarverslag Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten
6. Aantallen Sliedrecht, Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten

Onderwerp

Zienswijze Uitvoeringsscenario's en omvang van de capaciteit Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten (LVS).

Beslispunt

De gemeenteraad voor te stellen om:

1. In te stemmen met de zienswijzebrief 'Uitvoeringsscenario's en omvang van de capaciteit Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten (LVS)'.

Samenvatting voor de raad:

De uitvoering van de Leerplichtwet is één van de wettelijke taken van de gemeente. In regio Zuid-Holland Zuid is dit belegd bij de Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J), in de vorm van de organisatie 'Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten' (LVS). LVS beschermt het recht op onderwijs voor alle kinderen en draagt er zorg voor dat zoveel mogelijk jongeren, die daartoe in staat zijn, het onderwijs met een startkwalificatie verlaten.

Vanaf het schooljaar 2020 – 2021 is de werkdruk van de DG&J aangaande LVS toegenomen. In april 2023 is vanuit het Algemeen Bestuur van DG&J ingestemd met een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit van LVS. De kosten voor deze uitbreiding (€ 25.000) zijn in 2023 verwerkt in de eerste bestuursrapportage.

Er is een viertal scenario's uitgewerkt (zie bijlage 1). In november 2023 is door het Algemeen Bestuur van de DG&J een voorgenomen besluit genomen om scenario 3 en 4 verder uit te werken in een bestuursopdracht.

Voor de uitwerking van scenario 3 en 4 wil het algemeen bestuur van DG&J de zienswijzen vanuit de verschillende gemeenten ophalen. Om die reden wordt ook uw raad gevraagd om voorafgaand aan dit ontwikkelingsproces uw zienswijze mee te geven. Deze wordt door het bestuur betrokken bij het formuleren van de bestuursopdracht.

Inleiding

De uitvoering van de Leerplichtwet is één van de wettelijke taken van de gemeente. In regio Zuid-Holland Zuid is dit belegd bij de Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J), in de vorm van de organisatie 'Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten' (LVS). LVS beschermt het recht op onderwijs voor alle kinderen en draagt er zorg voor dat zoveel mogelijk jongeren, die daartoe in staat zijn, het onderwijs met een startkwalificatie verlaten.

Vanaf het schooljaar 2020 – 2021 is de werkdruk van de DG&J aangaande LVS toegenomen. Dit lijkt vooral te worden veroorzaakt door mentale problemen onder leerlingen die mogelijk voortvloeien uit de periode waarin coronamaatregelen golden. Door de toename van het aantal verzuimmeldingen, en onvoldoende capaciteit om deze meldingen op te vangen, heeft LVS in het najaar van 2022 aangegeven hun dienstverlening af te schalen. In april 2023 is vanuit het Algemeen Bestuur van DG&J ingestemd met een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit van LVS, zodat alle werkzaamheden weer voldoende konden worden opgepakt. De kosten voor deze uitbreiding (€ 25.000) zijn in 2023 verwerkt in de eerste bestuursrapportage.

Onderdeel van de bekostiging van de tijdelijke uitbreiding was een opdracht aan het bestuur van LVS om aan de hand van diverse scenario's een voorstel te doen over de structurele rol en inzet van LVS, inclusief bijbehorende benodigde formatie en begroting voor de toekomst. Deze opdracht heeft geleid tot de uitwerking van een viertal scenario's (zie bijlage 1). In november 2023 is door het Algemeen Bestuur van de DG&J een voorgenomen besluit genomen om scenario 3 en 4 verder uit te werken in een bestuursopdracht.

Uitvoeringsscenario 3 richt zich op het aanscherpen van de huidige afspraken in de ketensamenwerking om zodoende de efficiëntie en effectiviteit in de aanpak van schoolverzuim te bevorderen. Er zal een regionaal verbeterprogramma schoolverzuim/schooluitval worden opgesteld, met een concrete aanpak van de knelpunten in de ketensamenwerking. In dit scenario wordt voorgesteld om het jaar 2024 te benutten om tot aangescherpte afspraken in de ketensamenwerking te komen, deze in uitvoering te brengen en op basis daarvan vast te stellen wat de structurele inzet en capaciteit van LVS (en overige ketenpartners) zou moeten zijn.

Uitvoeringsscenario 4 start vanuit dezelfde aanpak als scenario 3, maar is tevens gericht op een fundamentele herbezinning op de werkwijze in de keten, waarbij vroegsignalering, preventie en normalisatie centraal staan. Dit is echter een proces dat nog veel tijd zal kosten. Hierdoor staat in 2024 scenario 3 centraal. Om de passende basisformatie bij LVS in stand te houden, is ervoor gekozen om de tijdelijke capaciteit in 2024 nog niet af te bouwen (bijlage 2).

Voor de uitwerking van scenario 3 en 4 wil het algemeen bestuur van DG&J de zienswijzen vanuit de verschillende gemeenten ophalen. Om die reden wordt ook uw raad gevraagd om voorafgaand aan dit ontwikkelingsproces uw zienswijze mee te geven. Deze wordt door het bestuur betrokken bij het formuleren van de bestuursopdracht.

Nb. voor de meest actuele cijfers uit Sliedrecht verwijst het college naar Bijlage 5 bij dit raadsvoorstel.

Beoogd effect

- De zienswijze van de gemeente Sliedrecht draagt bij aan een juiste formulering van de bestuursopdracht over de uitvoeringsscenario's Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten.
- Door de bestuursopdracht en de tijdelijke uitbreiding van de capaciteit bij LVS, komen we tot een structurele en effectieve aanpak van schoolverzuim in de regio.
- Een structurele en effectieve aanpak van leerplicht en voortijdig schoolverlaten leidt tot minder schoolverzuim.
- Minder schoolverzuim zorgt ervoor dat leerlingen een passende opleiding kunnen volgen die meer kansen op de arbeidsmarkt biedt.

Argumenten

1.1 Invloed van de gemeenteraden op de bestuursopdracht.

Door het geven van een zienswijze kan de raad op de punten die zij belangrijk vindt, sturing geven. Het Dagelijks Bestuur betreft alle ontvangen zienswijzen bij de advisering aan het Algemeen Bestuur over de definitieve besluitvorming.

1.2 De zienswijze is ambtelijk integraal afgestemd.

Vanuit zowel Onderwijs, Financiën en Jeugd is meegewerkt aan deze concept zienswijze.

1.3 Het belang van een goed uitgeruste dienst LVS is groot.

Het belang van leerplicht en de aanpak voortijdig schoolverlaten staat buiten kijf. Het is erop gericht dat de Sliedrechtse leerlingen hun schoolloopbaan succesvol kunnen afmaken, zodat zij een goede kans op de arbeidsmarkt maken (ook bij minder economische voorspoed), zodat zij later in hun onderhoud kunnen voorzien. De zienswijzen zijn daarom gericht op het effectief functioneren van de dienst. Dat betekent dat kwaliteit voorop staat wat o.a. inhoudt dat het personeel adequaat opgeleid is, de mogelijkheid heeft tot bijscholing en expertiseopbouw en goed aangestuurd wordt. Daarnaast is een preventieve aanpak van belang, waarmee voorkomen wordt dat jongeren voortijdig uitvallen. Dat betekent dat de leerplichtambtenaren opereren in de bestaande zorgstructuren binnen het onderwijs en de gemeenten, zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn van problematiek en snel ingeschakeld worden.

Belangrijke voorwaarde is dat er voldoende capaciteit is bij LVS en dat deze uiteindelijk structureel wordt ingebed binnen de organisatie.

1.4 Regiofunctie van scholen.

Zoals in de zienswijze benoemd, dient LVS aan te sluiten op de zorgstructuren van de gemeenten, maar ook zeker op de zorgstructuur van de scholen met een regionale functie, bijvoorbeeld de scholen voor voortgezet en gespecialiseerd onderwijs. Deze scholen krijgen leerlingen uit de hele regio. Dit vraagt om een gerichte aanpak per school. De input van deze scholen kan daarom niet ontbreken.

1.5 Het college onderschrijft de keuze voor uitvoeringsscenario 3 en 4.

Een fundamentele herbezinning van de schoolverzuimaanpak naar preventie en normalisering zoals beschreven in uitvoeringsscenario 4 is nodig. We zien de laatste jaren een trend van stijgend schoolverzuim en een groeiende behoefte aan de inzet van leerplicht. We verwachten dat deze trend omgebogen kan worden door de beweging van curatief naar preventief te maken en vinden het belangrijk dat leerplicht hier snel bij aanhaakt. We zien ook dat de beoogde regionale

preventieinfrastructuur nog in de kinderschoenen staat en dat er een langere periode met partners nodig is om dit op te bouwen. Wat dat betreft verwachten wij dat eind 2024 de nieuwe aanpak voor de ketensamenwerking nog niet in de praktijk gebracht is, waarschijnlijk is daar nog meer tijd voor nodig en dat betekent dat er ook in 2024 nog extra formatie nodig zal zijn.

Kanttekeningen / Risico's

1.1 De gemeente Sliedrecht is één van de gemeenten die een zienswijze indient. Het is vooralsnog niet bekend wat in de andere gemeenteraden besloten wordt.

1.2 Het voorgestelde scenario 3 betekent voor gemeente Sliedrecht een incidentele bijdrage van €25.937 in 2024. Dit is niet opgenomen in onze begroting 2024.

1.3 Pas eind 2024 vindt op grond van de uitkomsten van de bestuursopdracht de besluitvorming plaats over de structurele capaciteitsbehoefte van LVS. Vervolgens kan het algemeen bestuur daar een besluit over nemen. Dit besluit kunnen wij dan waarschijnlijk niet meer verwerken in onze begroting 2025. Het risico is reëel dat er voor 2025 wederom een incidentele bijdrage gevraagd zal worden.

1.4 In de argumentatie wordt het belang van preventieve inzet benoemd. De verwachting is dat een preventieve aanpak op de lange termijn kosten bespaart. Deze kostenbesparing is lastig expliciet te maken. Het dilemma is dat een stevige preventieve aanpak belangrijk is, maar dat er op termijn ook rekening houden moet worden met bezuinigingen voor het financieel ravijnjaar 2026.

Financiën

In april 2023 is er voor gekozen om de capaciteit van LVS regionaal tijdelijk uit te breiden met 4,6 fte. Deze kosten zijn in de eerste bestuursrapportage van 2023 meegenomen. Voor 2024 bedraagt de incidentele financiering van de extra capaciteit voor Sliedrecht € 25.937 op basis van 3.973 Sliedrechtse leerlingen tussen de 5 en 17 jaar. Deze kosten zijn niet in de begroting 2024 van de gemeente Sliedrecht opgenomen en zullen dan opgenomen moeten worden aan de hand van een herziene begroting 2024 van de DG&J. Het kan zijn dat de incidentele financiering uiteindelijk een structureel karakter krijgt na afronding van de genoemde bestuursopdracht. Dit zou betekenen dat er middelen gereserveerd moet worden in de toekomstige jaren. De gemeente houdt echter, net als andere gemeenten, rekening met het financieel ravijnjaar 2026 en de bijkomende gevolgen. Het kan dus voorkomen dat een structurele uitbreiding van het budget voor LVS in Sliedrecht niet realistisch is.

Wet- en regelgeving / Juridische zaken

De mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen bestaat op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). In de nota verbonden partijen is opgenomen dat het college de gemeenteraad in de gelegenheid stelt om zienswijzen in te dienen. Daaraan wordt met dit voorstel voldaan.

Duurzaamheid

N.v.t.

Inclusiviteit

Het uitgangspunt dat iedereen kan deelnemen in de samenleving wordt versterkt door kansen te bieden om hierin succes te behalen. Voorkomen van schoolverlaten leidt tot afronding van een opleiding. Een opleiding biedt meer kansen op structureel succes op de arbeidsmarkt. Dit vergroot de kansen op participatie in de samenleving.

Tijdspad, monitoring en evaluatie m.b.t. voorgesteld raadsbesluit

Wanneer alle gemeenteraden hun zienswijzen hebben ingediend zal het bestuur van de DG&J aan de slag gaan met een bestuursopdracht.

Communicatie / Participatie

Na vaststelling door de raad wordt de brief met zienswijze verstuurd aan het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid.

Vervolprocedure (inspraak/publiceren)

De zienswijzen van de betrokken gemeenteraden op dit voorgenomen besluit worden aan het Algemeen Bestuur van 4 april 2024 aangeboden. Over de inhoud en vervolg van de bestuursopdracht zal uw gemeenteraad in kwartaal drie van 2024 worden geïnformeerd.

Eerdere besluitvorming c.q. bronvermelding

In december 2022 informeerde LVS de gemeenten en scholen in Zuid-Holland Zuid, dat de disbalans tussen de gevraagde inzet van LVS en de beschikbare capaciteit niet langer houdbaar was. Om uitval van consultants te voorkomen en binnen de beschikbare budgetten te blijven, zag LVS zich genoodzaakt om tot een tijdelijke inperking of afschaling van haar werkzaamheden te komen. Het Algemeen Bestuur DG&J stemde in april 2023 in met een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit LVS met 4,6 fte inhuur tot 31 december 2023.

Concept raadsbesluit

Zaaknummer: **2024-0024225**

Onderwerp:

Zienswijze Uitvoeringsscenario's en omvang van de capaciteit Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten (LVS)

De raad van de gemeente Sliedrecht; gezien het voorstel van
burgemeester en wethouders d.d. 12 maart 2024;

Besluit

1. In te stemmen met de zienswijzebrief 'Uitvoeringsscenario's en omvang van de capaciteit Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten (LVS)'.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Sliedrecht op 23 april 2024.

De griffier,

De voorzitter,

mr. R.P.A. van Aalst

mr. drs. J.M. de Vries

Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ
t.a.v. het Bestuur
Postbus 166
3300 AD Dordrecht

Gemeente Sliedrecht

Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht
Postbus 16
3360 AA Sliedrecht

Geacht bestuur,

Op 30 november jl. hebben wij uw schriftelijk verzoek ontvangen om onze zienswijze te geven op Uitvoeringsscenario's en omvang van de capaciteit Leerplicht en Vroegtijdig Schoolverlaten (LVS) Zuid-Holland Zuid. Met deze brief informeren wij u over de zienswijze van onze gemeenteraad met het voorbehoud dat deze nog definitief vastgesteld moet worden tijdens onze raadsvergadering van 23 april a.s.

Telefoon **14-078**

gemeente@sliedrecht.nl

www.sliedrecht.nl

Datum
2 april 2024

Zienswijze

Onze Raad besluit bij de uitwerking van scenario 3 en 4 aan het Algemeen Bestuur van de DG&J (AB) de volgende zienswijze vanuit de gemeente Sliedrecht mee te geven:

Uw kenmerk
UIT / 2307051

Ons kenmerk
SLIE/DG&J/022024

Uw brief van
30 november 2024

Afdeling
Samenleving

Behandeld door
R. van den Ouden
R. Dinmohamed

- In Sliedrecht is het uitgangspunt dat iedereen kan deelnemen aan de samenleving. Het afronden van een opleiding helpt bij structureel succes op de arbeidsmarkt. Dit vergroot de kans op participatie in die samenleving. De gemeenteraad onderschrijft het belang van het voorkomen van verzuim en vroegtijdig schoolverlaten.
- Zorg voor een effectieve aanpak van de problematiek rond leerplicht en voortijdig schoolverlaten door een hoge kwaliteit van de dienst LVS na te streven. Dit blijkt o.a. uit de scholingsmogelijkheden van het personeel, opbouw van expertise, behoud van personeel en goede en heldere aansturing op kwaliteit.
- Betrek bij de uitwerking van de scenario's de ketenpartners, zoals de scholen (met name de scholen met een regiofunctie).
- Problematiek van verzuim en schoolverlaten is meestal niet alleen schoolgebonden. Zorg daarom voor een structurele aansluiting van LVS op de lokale zorgstructuren en de lokale teams binnen het Bonkelaarhuis.
- Voorkomen is beter dan genezen. Zorg daarom voor een preventieve aanpak van de problematiek opdat voortijdig schoolverlaten voorkomen kan worden.
- Ondanks bovenstaande dient in de bestuursopdracht, bij de uitwerking van de scenario's, rekening gehouden te worden met de bezuinigingsopgave voor het ravijnjaar 2026 waarmee alle gemeenten kampen.

Wij bedanken u dat u de gemeente Sliedrecht in de gelegenheid stelt om een zienswijze op de uitvoeringsscenario's en capaciteit t.a.v. vroegtijdig schoolverlaten en leerplicht te geven en wensen u veel succes met de bestuursopdracht.

Hoogachtend,

Namens de gemeenteraad,

De griffier,
mr. R.P.A. van Aalst

De burgemeester,
mr. drs. J.M. de Vries

ADVIES NOTA

Ontwerpbesluit

Het Dagelijks Bestuur wordt gevraagd de onderstaande besluiten opgenomen in deze adviesnota ter besluitvorming voor te leggen aan het Algemeen Bestuur.

1. Het Algemeen Bestuur wordt gevraagd te besluiten over de omvang van de capaciteit van Leerplicht Voortijdig Schoolverlaten (LVS) voor de periode 2024 - 2025. De capaciteitsvraag is gekoppeld aan een viertal uitvoeringsscenario's op basis van verschillende dienstverleningsniveaus;
2. Het Algemeen Bestuur wordt gevraagd om een keuze te maken voor een van de uitvoeringsscenario's (scenario 1, 2, 3 of 4) en de daarvoor benodigde financiële middelen beschikbaar te stellen;
3. Het Algemeen Bestuur wordt gevraagd een keuze te maken voor een opdracht aan het NetwerkMT gericht op verbetering van de aanpak voor het voorkomen en oplossen van schoolverzuim en schooluitval, waarin de gesignaleerde knelpunten in de keten worden opgelost in een nog op te stellen regionaal verbeterprogramma:
 - (a) een opdracht gericht op verbeteren van de ketensamenwerking gebaseerd op de huidige curatieve aanpak (uitvoeringsscenario 3);
 - (b) een opdracht gericht op een fundamentele herbezinning van de schoolverzuimaanpak naar preventie, normalisering en vroegsignalering (uitvoeringsscenario 4).

Advies van het MT DG&J: Uitvoeringsscenario 4 sluit goed aan bij de ambities gericht op meer preventie uit het komende Meerjarenbeleidsplan (MJP). Vanuit dit oogpunt zou uitvoeringsscenario 4 het meest wenselijke scenario zijn. De beoogde regionale preventie-infrastructuur staat echter nog in de kinderschoenen en zal over een langere periode met partners moeten worden opgebouwd. Op basis van deze inschatting is uitvoeringsscenario 3 voor de korte termijn een realistisch alternatief waar, naar verwachting, snel concrete verbeteringen kunnen worden bereikt met een positief resultaat op het schoolverzuim.

Kern van de zaak

Kinderen vallen niet zomaar uit van school en komen ook niet zomaar thuis te zitten. Uit onderzoek blijkt dat zorgwekkend schoolverzuim vaak een combinatie is van schoolziekteverzuim en ongeoorloofd schoolverzuim. Het overgrote deel van kinderen die verzuimen van school hebben meerdere problemen tegelijk. Problemen kunnen liggen in het onderwijs, de (thuis)omgeving of het kind zelf. Er zijn verschillende organisaties betrokken bij het signaleren, voeren van regie en bieden van de juiste hulp. En wanneer de samenwerking in de keten hapert dan heeft dat invloed op het werk van LVS of van andere ketenpartners.

Het terugdringen van schoolverzuim en schooluitval is een gezamenlijke inspanning van de keten in de regio Zuid-Holland Zuid. In de basis is deze ketensamenwerking – gestoeld op het heersende curatieve paradigma- op orde, maar vraagt op onderdelen om aanpassing en verbetering. Het curatieve paradigma heeft geleid tot een overwegend reactieve werkwijze in de keten die gericht is op herstel.

De problemen van leerlingen worden aanpak als de problemen zich daadwerkelijk voordoen (dit in tegenstelling tot een preventieve aanpak). Onderwijs, gemeenten, sociale teams, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp, de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en leerplicht en voortijdig schoolverlaten (LVS) werken nauw samen en zetten in op maatwerk voor de vaak stevige multi-problematiek van leerlingen. Echter door verschillende ketenpartners is geconstateerd, dat een efficiënte en gerichte inzet van capaciteit wordt bemoeilijkt door een aantal specifieke knelpunten in de keten. Het betreft 'hobbels' in de ketensamenwerking tussen organisaties en professionals, die in principe oplosbaar zouden moeten zijn door aangescherpte afspraken te maken over ieders rol en inzet in de keten. Dit kan betekenen, dat er verschuivingen gaan optreden in de opdracht aan ketenpartners ten aanzien van de inzet en capaciteit in de keten en daarmee ook wijzingen in de financiering van ketenpartners.

De ketenpartners hebben een eerste analyse van de knelpunten in de keten gemaakt. Deze knelpunten analyse helpt om de benodigde inzet en capaciteit van de verschillende ketenpartners, in het bijzonder LVS, beter te sturen. Vanuit het perspectief van LVS is dit cruciaal, omdat inefficiëntie in de keten, door de specifieke opdracht aan LVS, zich direct vertaalt naar noodzakelijke extra inzet en dus een extra beroep doet op de beschikbare capaciteit vanuit LVS. Inefficiëntie in de keten leidt ertoe dat de problematiek van leerlingen stapelt en verergert, dit heeft als gevolg dat de aard en ernst van het verzuim toeneemt, waardoor LVS geconformeerd wordt met een groeiend aantal (ernstige) verzuimmeldingen. Dit leidt tot verhoogde werklast en werkdruk bij LVS. In 2023 is o.a. om deze reden tijdelijk extra LVS capaciteit toegevoegd.

Bij de uitvoering van het primaire proces is er sprake van een verhoogde werklast en werkdruk bij LVS. Het betreft hier met name de uitvoering van de basistaken: inzet op gemeld relatief verzuim, inzet op luxe verzuim, inzet op absoluut verzuim, beoordelen van beroepen op vrijstelling, rapporteren en preventieve inzet. Er is sprake van een forse autonome groei van het totale aantal verzuimmeldingen. De vergelijking van de totaal verzuimcijfers van schooljaar 2021/2022 en schooljaar 2022/2023 laat een stijging zien van 21%. Het zogenaamde overige verzuim (waaronder de verzuim categorieën 'recidive' en 'bijkomende zorgen') groeit zelfs met 52% (van 944 naar 1435 verzuimmeldingen). Ook het aantal toegewezen beroepen op vrijstelling van onderwijs neemt toe (16%). Het betreft hier een landelijke trend, die op basis van signalen uit het veld wordt bevestigd. In de bijlage wordt een nadere specificatie gegeven van de basistaken en aanvullende taken van LVS.

Het voorliggende voorstel is erop gericht bij het Algemeen Bestuur de opdracht op te halen die richting geeft aan het oplossen van de gesignaleerde knelpunten en verbetering van de ketensamenwerking. De verbetering van de aanpak schoolverzuim/schooluitval zal vervolgens worden opgenomen in een nog op te stellen regionaal verbeterprogramma schooluitval/schoolverzuim.

In de context van dit voorstel, hechten wij eraan te vermelden, dat wij ons bewust zijn van de beperkte financiële ruimte die gemeenten hebben in hun begrotingen voor de komende jaren.

Knelpunten analyse

Ketenpartners hebben gezamenlijk overleg gehad om de knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen te inventariseren. Op basis van deze gezamenlijke analyse zijn de volgende knelpunten benoemd. Deze zijn in diverse ambtelijke overleggen gedeeld met de gemeenten en konden daar rekenen op herkenning:

- Rolneming en taken: overlap in taken, onvoldoende effectief benutten van de handhavende bevoegdheden van LVS door ketenpartners, rolonduidelijkheid met onder andere de zorginfrastructuur in het onderwijs, jeugdteams en jongerenwerk;
- Proces: het ontbreken van een eenduidige casusregie en doorzettingsmacht op casusniveau;

- Organisatie: beperkte capaciteit van LVS in relatie tot het stijgend aantal verzuimmeldingen en de gevraagde inzet in de keten;
- Governance: onduidelijke sturing en prioritering in de ketensamenwerking.

De aanpak van de bovengenoemde knelpunten is opgenomen in de uitvoeringsscenario's 3 en 4 en krijgt vorm in het nog op te stellen regionaal verbeterprogramma schoolverzuim/schooluitval.

Voorstel met scenario keuze

Dit voorstel beschrijft een aantal uitvoeringsscenario's op basis waarvan de gesignaleerde knelpunten (deels) kunnen worden opgelost en kan worden bepaald welke inzet en capaciteit vanuit LVS (en vanuit de andere ketenpartners) daarbij de komende tijd nodig is, om een effectievere en efficiëntere ketensamenwerking voor schoolverzuim en schooluitval te organiseren. Daarbij moet worden aangetekend, dat het bij de uitvoeringsscenario's 1, 2 en 3 gaat om inzet op basis van het geldende *curatieve paradigma* (gericht op aanpakken van de problemen als ze zich voordoen) en dat uitvoeringsscenario 4 uitgaat van een *fundamentele herbezinning gericht op vroegsignalering, preventie en normalisatie* om de onderwijsdeelname in onze regio te bevorderen.

Normatieve capaciteitsberekening

Voldoende beschikbare capaciteit van LVS in relatie tot de gevraagde inzet is een cruciale factor voor een succesvolle ketensamenwerking. De LVS formatie was tot nu gebaseerd op een minimale basisinzet voor Leerplicht taken. De (terechte) vragen vanuit de keten voor de inzet vanuit LVS overstijgen op dit moment de mogelijkheden die LVS met deze minimale basisformatie heeft. Om dit te illustreren nemen we als uitgangspunt de normberekening van organisatieadviesbureau Berenschot. In opdracht van brancheorganisatie Ingrado heeft Berenschot de 'formatietool Leerplicht' ontwikkeld, als een objectieve norm voor de capaciteit voor de uitvoering van Leerplicht taken in Nederland.

Deze berekening laat zien, dat LVS ZHZ ruim onder deze formatienorm haar Leerplicht taken uitvoert. Berenschot hanteert het uitgangspunt, dat met een formatienorm moet worden gerekend van 1 fte op 2.700 leerlingen. Voor LVS ZHZ betekent het hanteren van deze norm een benodigde basisformatie van ruim 25 fte (totaal volume in de regio ZHZ is 68.222 leerlingen o.b.v. jaarverslag 2021-22). De huidige basisformatie van LVS bedraagt 12,9 fte. Tellen we daarbij de tijdelijk beschikbare extra capaciteit (inhuur) van 4,6 fte bij op, dan leidt dat tot een totale capaciteit van 17,5 fte. Dit is 69% van de Berenschot norm.

Een benchmark onderzoek van Ingrado uit 2020 (Terugrapportage formatie uitvoering leerplicht, Ingrado, 2020) toonde al aan dat LVS ZHZ met de huidige capaciteit voor leerplichttaken (12,9 fte) onder het landelijk gemiddelde zit in vergelijking met andere gemeenten en regio's. LVS heeft lange tijd uit de voeten gekund met de basiscapaciteit van 12,9 fte, maar in 2022 liep LVS, door de forse groei in het aantal verzuimmeldingen, tegen de grenzen van haar mogelijkheden op om de aan haar gedelegeerde taken naar behoren uit voeren. Op dat moment heeft LVS het bestuur van DG&J daarover geïnformeerd.

Eerder genomen besluiten

In december 2022 informeerde LVS de gemeenten en scholen in Zuid-Holland Zuid, dat de disbalans tussen de gevraagde inzet van LVS en de beschikbare capaciteit niet langer houdbaar was. Om uitval van consultants te voorkomen en binnen de beschikbare budgetten te blijven, zag LVS zich genoodzaakt om tot een tijdelijke inperking of afschaling van haar werkzaamheden te komen.

Het Algemeen Bestuur DG&J stemde in april 2023 in met een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit LVS met 4,6 fte inhuur tot 31 december 2023. Aanvullend op dit besluit heeft het Algemeen Bestuur gevraagd om in het najaar op basis van diverse scenario's een voorstel te doen over de rol en inzet van LVS met bijbehorende benodigde formatie en budgetten.

Argumenten: beschrijving uitvoeringsscenario's

Welke uitvoeringsscenario's zijn denkbaar? In de onderstaande beschrijvingen wordt kort een aantal hoofdkarakteristieken gegeven van een viertal uitvoeringsscenario's. Hierin is onderscheid gemaakt tussen een minimaal scenario, twee tussen scenario's en een maximaal scenario. Uitgangspunt voor de vier scenario's is, dat de omvang van het dienstverleningsniveau is gekoppeld aan de daarbij behorende capaciteit. De insteek van verschillende uitvoeringsscenario's is met gemeenten en ketenpartners gedeeld. De volgende uitvoeringsscenario's zullen in dit voorstel worden uitgewerkt:

- Scenario 1: Terug naar de minimale basisformatie
- Scenario 2: Naar een toereikende basisformatie vanuit de Leerplichtwet
- Scenario 3: Gezamenlijk toewerken naar een passende basisformatie voor ZHZ
- Scenario 4: Fundamentele herbezinning van de werkwijze in de keten

De sturende rol van de gemeenten in het verder brengen van deze uitvoeringsscenario's is van groot belang. Het vraagt van gemeenten (i.c. het NetwerkMT) een voortrekkersrol, waarbij duidelijk positie wordt genomen en stevig wordt gestuurd op de aanscherpingen van de ketenafspraken en het doorontwikkelen van de ketensamenwerking.

Scenario 1: Terug naar de minimale basisformatie

In dit scenario wordt uit gegaan van de oorspronkelijke basisformatie van 12,9 fte. Op basis van deze capaciteit wordt voorzien in een minimaal dienstverleningsniveau, dat wordt ingekaderd op grond van wet- en regelgeving voor de uitvoering van Leerplicht taken. Vroegtijdige ondersteuning van onderwijs, jongeren en hun ouders volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim kan met deze capaciteit niet worden geleverd.

Dit uitvoeringsscenario hanteert strikte prioritering en risico gestuurd werken als instrumenten, om zo veel als mogelijk de basistaken uit te voeren binnen de beschikbare capaciteit. Een scenario van hele scherpe keuzes aan de voorkant maken en onmiddellijk bijsturen als het werk over de schoenen loopt. De uitvoeringspraktijk van 2022 en een deel van 2023 heeft laten zien, dat door piekbelasting in het leerling volume, regelmatig afschaling of fasering van werkzaamheden aan de orde zal zijn.

Uitvoeringsscenario 1 heeft een sterk negatieve impact op de uitvoering van de basistaken conform de Leerplichtwet. Kwaliteit en kwantiteit staan onder druk en de werkzaamheden kunnen niet het hele jaar door op het gewenste niveau worden uitgevoerd. Ook vanuit het perspectief van de ketensamenwerking tussen gemeenten, ketenpartners en LVS moet dit scenario worden beschouwd als ontoereikend. De mogelijkheden voor samenwerking in de keten zijn niet helemaal verdwenen, maar zullen, in het geval van herprioritering van werkzaamheden, moeten worden afgewogen tegen de eisen die de Leerplichtwet stelt. De uitvoering van deze wettelijke taken heeft dan voorrang op de overige taken. Daarnaast zijn ook de negatieve effecten van de piekbelasting op de LVS professionals, zoals een te hoge werkdruk, vanuit het perspectief van de werkgever een zwaarwegende contra-indicatie.

Scenario 2: Naar een toereikende, structurele basisformatie vanuit de Leerplichtwet

Gezien het ontoereikende karakter van de basisformatie van 12,9 Fte bij de taakuitvoering door LVS, ziet uitvoeringsscenario 2 toe op het stapsgewijs verhogen van de basisformatie conform de Berenschot normberekening. De eerste stap hierin is het *structureel verhogen van de basisformatie van 12,9 Fte naar 17,5 Fte.*

De verhoogde capaciteit voor LVS legt een stevig fundament onder de adequate uitvoering van de basistaken conform de Leerplicht wet en biedt meer ruimte voor de gevraagde inzet in de ketensamenwerking.

Scenario 3: Gezamenlijk toewerken naar een passende basisformatie voor Zuid-Holland Zuid

Uitvoeringsscenario 3 richt zich op *het aanscherpen van de huidige afspraken* in de ketensamenwerking om zodoende de *efficiëntie en effectiviteit in de aanpak* van schoolverzuim te bevorderen. Er zal een regionaal verbeterprogramma schoolverzuim/schooluitval worden opgesteld, met een concrete aanpak van de bovengenoemde knelpunten in de ketensamenwerking.

Scenario 3 voorziet in een programmatische aanpak, onder ambtelijke regie van het Netwerk MT, waarbij proefondervindelijk en al-werkende-weg verbeteringen in de ketensamenwerking worden aangebracht. Daarbij wordt de samenwerking in de keten als totaal bekeken, worden rollen en taken verhelderd en afgebakend, processen en werkwijzen geoptimaliseerd en de sturing op de keten verbeterd.

De normberekening van Berenschot wordt benut als richtlijn voor de benodigde LVS capaciteit. In samenwerking tussen ketenpartners en onder regie van de gemeenten, worden bepaald wat de benodigde inzet en capaciteit van LVS en andere ketenpartners zou moeten zijn, om de onderwijsdeelname van leerlingen duurzaam te borgen.

Het aandeel van de verschillende ketenpartners in deze ketensamenwerking wordt vertaald naar structureel inzetbare capaciteit. In dit scenario wordt voor LVS uitgegaan van de oorspronkelijke basisformatie van 12,9 fte, gekoppeld aan een voorzetting in 2024 van de *incidentele financiering van de 4,6 fte tijdelijke capaciteit (totaal 17,5 fte)*. Voorgesteld wordt om het jaar 2024 te benutten om tot aangescherpte afspraken in de ketensamenwerking te komen, deze in uitvoering te brengen en op basis daarvan vast te stellen wat de structurele inzet en capaciteit van LVS (en overige ketenpartners) zou moeten zijn.

Alle ketenpartners leveren een bijdrage aan de uitwerking en uitvoering van het verbeterprogramma schoolverzuim/schooluitval. De tweede helft van 2023 zal worden gebruikt om in gesprek te gaan met gemeenten en ketenpartners om de onderlinge afspraken aan te scherpen en voorbereidingen te treffen voor een verbeterde uitvoering in de keten o.a. door middel van pilots. De aangescherpte afspraken en werkwijzen worden vastgelegd.

In 2024 zal worden gewerkt met de aangescherpte afspraken en zal worden geëxperimenteerd met nieuwe werkwijzen die de ketensamenwerking effectiever en efficiënter maken. Voor gemeenten moet dit inzicht opleveren in de benodigde inzet en effectiviteit van door hen gefinancierde capaciteit van LVS, sociale teams en Jong JGZ en mogelijk ook van ingezette vormen van jeugdhulp. Eind 2024 kan, op basis van een evaluatie van het verbeterprogramma, worden vastgesteld wat de structurele capaciteit van LVS (en de overige ketenpartners) zou moeten zijn. Vervolgens kan het algemeen bestuur daar een besluit over nemen.

Scenario 4: Fundamentele herbezinning op de werkwijze in de keten

Uitvoeringsscenario 4 start vanuit dezelfde aanpak als uitvoeringsscenario 3, maar is tevens gericht op een *fundamentele herbezinning* op de werkwijze in de keten, waarbij vroegsignalering, preventie en normalisatie centraal staan.

Er zal, net als in scenario 3, een regionaal verbeterprogramma schoolverzuim/schooluitval worden opgesteld, met een concrete aanpak van de bovengenoemde knelpunten in de ketensamenwerking.

Scenario 4 voorziet in een programmatische aanpak, onder ambtelijke regie van het Netwerk MT, waarbij proefondervindelijk en al-werkende-weg verbeteringen in de ketensamenwerking worden aangebracht. Daarbij wordt de samenwerking in de keten als totaal bekeken, worden rollen en taken verhelderd en afgebakend, processen en werkwijzen geoptimaliseerd en de sturing op de keten verbeterd.

Naast de hierboven beschreven programmatische aanpak van de knelpunten in de keten, wordt parallel gewerkt aan een lange termijn perspectief waarin preventie een belangrijke plaats krijgt in de werkwijze in de keten. De huidige aanpak van schoolverzuim en schooluitval is ingericht vanuit een curatieve visie. Een fundamentele herbezinning, is, naar onze inzichten, wezenlijk om de groeiende problematiek een halt toe te roepen. Een dergelijke paradigmashift is niet op korte termijn te realiseren.

Uitvoeringsscenario 4 ligt in het verlengde van scenario 3. Het gaat, net als bij scenario 3, uit van *incidentele financiering van extra LVS capaciteit van 17,5 Fte voor 2024*. Het onderkent het gegeven dat een fundamenteel veranderingstraject met deze complexiteit meerjarige aandacht vragen. In 2024 wordt de basis gelegd voor de gewenste, duurzame ketensamenwerking. Een evaluatie eind 2025 moet uitsluitsel geven over de nieuwe werkwijze, inzet, capaciteit en structurele financiering.

De ketensamenwerking op verzuim zal zich op basis van de aangescherpte afspraken en verbeterde werkwijzen in 2024 verder doorontwikkelen en nieuwe inzichten opleveren. Als zichtbaar wordt, dat de intensivering van de ketensamenwerking een positief effect heeft op de onderwijsdeelname in onze regio, kan dat leiden tot het op- of afschalen van inzet en capaciteit bij een of meerdere ketenpartners. Het is in dat geval zinvol om te bezien of die werkwijzen die betekenisvol effect hebben op het terugdringen van het schoolverzuim, structureel van voldoende menskracht en middelen kunnen worden voorzien. Andersom, kan tot het inzicht worden gekomen dat sommige activiteiten minder effectief zijn geweest, waardoor een zekere afschaling van inzet aan de orde kan zijn. Vanuit LVS perspectief speelt daarbij het specifieke vraagstuk van de toekomstige ontwikkeling van het totaal aantal verzuimmeldingen in relatie tot de capaciteit voor de basistaken Leerplicht.

Kortom, het ontwikkeljaar 2024 biedt op basis van fundamentele herbezinning nieuwe perspectieven voor doorontwikkeling van de ketensamenwerking, die in ontwikkeljaar 2025 verder zullen worden geïmplementeerd, uitgetoetst en uiteindelijk vastgesteld.

Kosten, baten en dekking

Voor uitvoeringsscenario 1 (terug naar basisformatie) geldt voor 2024, dat de jaarlijkse kosten gelijk zijn aan de leerlingbijdrage 2023 plus indexatie.

Voor uitvoeringsscenario 2 bedragen de kosten voor 2024 de leerlingbijdrage 2023 plus indexatie vermeerderd met de *structurele financiering* van de extra capaciteit van 4,6 fte voor een bedrag van €450.000.

Voor uitvoeringsscenario 3 en 4 bedragen de kosten voor 2024 de leerlingbijdrage 2023 plus indexatie vermeerderd met de *incidentele financiering* van de extra capaciteit van 4,6 fte voor een bedrag van € 450.000.

Gemeenten kunnen naast de hier gevraagde regionale investering ook op lokaal niveau extra investeren in de aanpak van schoolverzuim/schooluitval. De gemeente Dordrecht doet dit bijvoorbeeld in het kader van het Nationaal Programma leefbaarheid en veiligheid, waarbij LVS-expertise dedicated wordt ingezet voor dit lokale programma en dit deel van de stad. De maatwerkafpraak voor deze specifieke inzet in Dordrecht-West ten bedrage van € 60.000 zal worden verwerkt in een DVO en zal, omdat hij al betaald wordt, in mindering gebracht worden op de genoemde tabel-bijdrage voor Dordrecht.

Samenvattend: er is op regionaal niveau sprake is van een autonome groei van het aantal verzuimmeldingen die noodzakelijk vraagt om uitbreiding van de regionale LVS-capaciteit om deze grotere volumes van meldingen te kunnen verwerken.

Ten behoeve van de dekking van de incidentele extra uitgaven van € 450.000 voor 2024 is een begrotingswijziging nodig, die via de P&C cyclus in de eerste Bestuursrapportage 2024 (Burap) zal worden opgenomen. De Raden zullen voorafgaand aan de bespreking van de eerste Burap in het Algemeen Bestuur via een Raadsinformatiebrief inhoudelijk worden geïnformeerd.

Tabel 1: Incidentele leerlingbijdrage 2024

Gemeenten	5 tot en met 17 jaar	Aandeel	Kosten
			450.000
Alblasserdam	3.305	5%	21.576
Dordrecht	16.370	24%	106.867
Gorinchem	5.314	8%	34.691
Hardinxveld- Giessendam	3.111	5%	20.309
Hendrik-Ido- Ambacht	5.663	8%	36.970
Hoeksche Waard	12.668	18%	82.700
Molenlanden	7.494	11%	48.923
Papendrecht	4.724	7%	30.840
Sliedrecht	3.973	6%	25.937
Zwijndrecht	6.309	9%	41.187
Totaal	68.931	100%	450.000

Communicatie

n.v.t.

Juridische of personele consequenties

n.v.t.

Vervolgprocedure

Besluitvorming in het Algemeen Bestuur.

Evaluatie en verantwoording

Evaluatie wordt opgenomen in de voorgestelde programma aanpak.

Het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid;

Besluit:

Dat er een bestuursopdracht op basis van scenario 3 met een eerste toekomstverkenning op scenario 4 moet worden geformuleerd, die in maart 2024 in het AB voorligt. Voorts besluit het AB dat de tijdelijke capaciteit nog niet wordt afgebouwd. In een zienswijzeprocedure zal aan de raden worden voorgesteld om de extra LVS capaciteit maximaal met een jaar te verlengen en wordt gevraagd om input voor de bestuursopdracht.

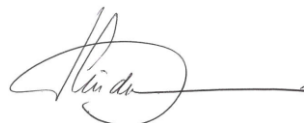
Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 9 november 2023,

de secretaris,

E. Schurink

de voorzitter,

H. van der Linden

Bijlage 2

Begrotingswijziging GGD, LVS en VT jaar 2023

Programma	Begroting 2023			Herziening begroting 2023			Prognose 2e burap 2023			Begrotingswijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1 Publieke Gezondheid	7.321	7.321	0	8.472	8.472	0	19.917	19.848	-70	-11.445	11.376	-70
Programma 2 Veilig Thuis	7.479	7.479	0	8.009	8.009	0	7.853	7.856	3	156	-153	3
Programma 3 Onderwijs	1.930	1.930	0	2.626	2.626	0	2.927	2.892	-35	-300	265	-35
Programma 4 Jeugdgezondheidszorg	12.816	12.816	0	13.123	13.123	0	13.092	13.123	31	31	0	31
Programma 5 Kennisprogramma	1.018	1.018	0	1.126	1.126	0	1.134	1.181	47	-8	54	47
Saldo van baten en lasten	30.564	30.564	0	33.357	33.357	0	44.923	44.899	-24	-11.566	11.542	-24
Algemene dekkingsmiddelen	6.322	6.106	-216	7.069	6.852	-216	9.308	9.539	232	-2.239	2.687	448
Geraamd saldo van baten en lasten	36.887	36.670	-216	40.426	40.210	-216	54.230	54.438	208	-13.805	14.229	424
Mutatie reserve	0	216	216	0	216	216	0	0	0	0	-216	-216
Geraamd resultaat	36.887	36.887	0	40.426	40.426	0	54.230	54.438	208	-13.805	14.013	208

Begrotingswijziging GGD, LVS en VT jaar 2024

	Begroting 2024			Bijgestelde begroting 2024			Begrotingswijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Publieke Gezondheid	8.778	8.778	0	9.509	9.509	0	731	731	0
Veilig Thuis	8.409	8.409	0	8.409	8.409	0	0	0	0
Onderwijs	2.725	2.725	0	2.725	2.725	0	0	0	0
JGZ	13.586	13.586	0	13.586	13.586	0	0	0	0
Kennisprogramma	1.168	1.168	0	1.168	1.168	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	34.665	34.665	0	35.396	35.396	0	731	731	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	34.665	34.665	0	35.396	35.396	0	731	731	0
Algemene baten en lasten	7.091	7.091	0	7.206	7.206	0	115	115	0
Saldo baten en lasten	41.756	41.757	0	42.602	42.602	0	846	846	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal DG&J	41.756	41.757	0	42.602	42.602	0	846	846	0

Bij de behandeling van de begroting 2024 is besloten om eenmalig € 100.000 toe te kennen aan Veilig Thuis. Het betreft hier een wijziging van de cijfers waarover reeds is besloten en is derhalve dan ook opgenomen onder Begroting 2024.

Aan de colleges van burgemeester en wethouders
van de deelnemende gemeenten in de regio Zuid-
Holland Zuid

Uw kenmerk	Ons kenmerk UIT / 2307051	Datum 30 november 2023
Onderwerp Verzoek zienswijze over Uitvoeringsscenario's en omvang capaciteit LVS ZHZ	Bijlage(n) 2	Behandeld door/telefoonnummer R.J. Nieuwlaat / 06 1868 2693

Geacht college,

Het algemeen bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) heeft op 9 november 2023 een voorgenomen besluit (bijlage 1) genomen over het Voorstel Uitvoeringsscenario's Leerplicht Voortijdig Schoolverlaten ZHZ (LVS), waarin tevens is betrokken de omvang van de capaciteit van LVS.

In dat kader vragen wij het college om het voorgenomen besluit in uw gemeenteraad te agenderen voor het geven van een zienswijze en verzoeken u de brief door te geleiden naar de gemeenteraad.

Het voorstel Uitvoeringsscenario's LVS ZHZ (bijlage 2) omvat de keuze voor uitvoeringsscenario 3, waarin wordt beoogd gezamenlijk - in ketensamenwerking - toe te werken naar een passende opdracht voor Zuid-Holland Zuid. Dit scenario richt zich op het aanscherpen van de huidige afspraken in de ketensamenwerking om zodoende efficiëntie en effectiviteit in de aanpak van schoolverzuim te bevorderen.

De kosten hiervoor voor 2024 bedragen de leerlingbijdrage 2023 plus indexatie vermeerderd met de incidentele financiering van de externe capaciteit van 4,6 fte voor een bedrag van € 450.000. Ten behoeve van de dekking van de incidentele extra uitgaven van € 450.000 voor 2024 is een begrotingswijziging nodig, die via de P&C-cyclus in de eerste Bestuursrapportage 2024 (Burap) zal worden opgenomen. Hiertoe wordt u in de gelegenheid gesteld uw zienswijze in te dienen. Gezien de urgentie om externe capaciteit in te zetten is dit besluit genomen. Het Algemeen Bestuur hecht aan een zienswijze van de raden, mede met het oog op de bestuursopdracht.

Voor uw gemeenteraad wordt desgewenst extra informatie en/of een presentatie voorbereid welke ondersteunend kan zijn voor het eventueel opstellen van uw zienswijze. Indien u deze extra informatie en/of presentatie wenst te ontvangen en/of een afspraak wilt maken voor het houden van deze presentatie dan kunt u hiervoor contact opnemen met de heer R.J. Nieuwlaat.

Karel Lotsyweg 40

Postbus 166, 3300 AD Dordrecht

t 078 770 8500

e info@dgjzhz.nl

w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Proces

Eventuele zienswijzen van uw gemeenteraad op dit voorgenomen besluit worden - met ons advies daarover - aan het algemeen bestuur van 4 april 2024 aangeboden. Wij verzoeken u daarom rekening te houden met tijdige toezending van de zienswijzen. Om behandeling van uw zienswijze in ons dagelijks bestuur van 14 maart 2024 mogelijk te maken, ontvangen wij uw reactie graag uiterlijk 22 februari 2024.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd,

de secretaris,

de voorzitter,

E.S. Schurink

H. van der Linden

2022 - 2023

Jaarverslag Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten

Integraal samenwerken om onderwijs voor alle kinderen te beschermen

Vorig jaar stond op deze plaats in het jaarverslag dat het schoolleven zich met het verdwijnen van de coronamaatregelen leek te normaliseren. De hoop en verwachting waren dat we snel zouden komen tot een situatie waarin leerlingen weer op de min of meer gebruikelijke manier verder konden gaan met leren en ontwikkelen.

Maar al snel bleek dat dit in ieder geval gedeeltelijk ongegrond was. Het was de onderwijswereld niet gegeven om de routines weer op de gebruikelijke manier op te pakken. Integendeel. Er tekende zich een duidelijke toename af in schoolverzuim en -uitval. Samen met verschillende andere ontwikkelingen vroegen deze om scherpere en extra aandacht. Een trend die zich in schooljaar 2022-2023 heeft voortgezet.

Zoals gebruikelijk zetten we in dit jaarverslag cijfers over zulke ontwikkelingen op een rij. Dat doen we ook voor de uitvoering van de Leerplichtwet en de Doorstroomfunctie (voorheen RMC). Deze cijfers zijn inmiddels eveneens gedeeltelijk terug te vinden via het dashboard verzuim dat in Zuid-Holland Zuid is ontwikkeld en in gebruik is genomen. Ook dit dashboard belichten we op de pagina's hierachter.

Maar cijfers vertellen natuurlijk nooit het hele verhaal. Daarom lichten we ook andere opvallende ontwikkelingen graag nader toe. Onder meer aan de hand van interviews met ketenpartners. Bijvoorbeeld over achtergronden van verzuim, veroorzaakt door angst, ziekte, depressie en de mentale gezondheid en weerbaarheid van jongeren. Ontwikkelingen die stevige ondersteuning en zorg vaker noodzakelijk maken. Hierin werkt LVS al veel samen met andere partners in de keten om problemen integraal aan te pakken en hiermee de kans op succes flink te vergroten. Een samenwerking die we in de toekomst daarom verder uit willen bouwen.

Uit deze bijdragen van ketenpartners wordt duidelijk dat zulke problemen zich niet altijd eenvoudig laten oplossen. In veel gevallen zijn problemen te complex en te veelomvattend voor leerlingen en hun ouders om er op eigen kracht uit te komen. Dat geldt ook voor scholen en hulpverlenende organisaties. Alleen samen met ouders, jongeren en partners kunnen we voldoende grip krijgen op de toenemende problematiek en komen tot passende oplossingen. Een inspirerend voorbeeld hiervan is de aanpak met vaste schakels in Zwijndrecht die in dit jaarverslag wordt belicht. Hierbij leiden vroege signalering en inschakeling van de juiste disciplines tot successen in de preventieve fase.

De optelsom van ontwikkelingen die om extra aandacht vroegen, leidde tot een fors toegenomen werklast bij LVS. Met name voor de administratie en voor LVS-consultanten. Ook dit aspect komt aan de orde. Waarbij we de gemeenten dank willen zeggen voor het erkennen van de problemen en de bereidheid tijdelijke middelen beschikbaar te stellen.

Persoonlijk wil ik tot slot mijn dank overbrengen aan iedereen die zich het afgelopen schooljaar met hart en ziel heeft ingezet voor alle leerlingen in Zuid-Holland Zuid.

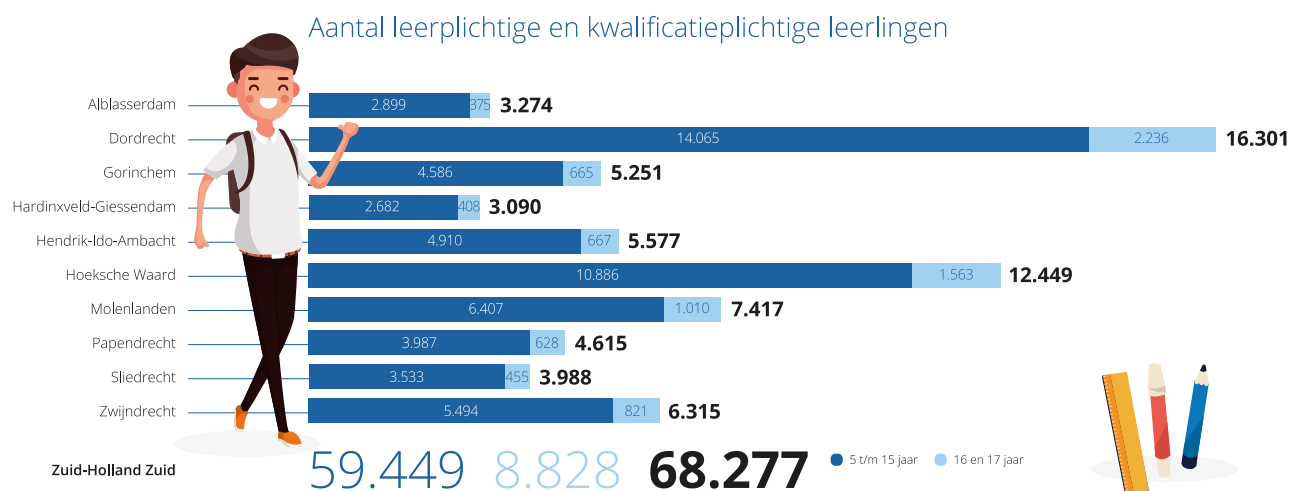
Steven van Die

Lid dagelijks bestuur Dienst Gezondheid & Jeugd, portefeuillehouder onderwijs

LVS en toezicht op de Leerplichtwet en Doorstroompunt (RMC) wetgeving

LVS houdt toezicht op naleving van de Leerplichtwet. We beschermen het recht op onderwijs voor alle kinderen in de regio Zuid-Holland Zuid. Daarmee zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen. Deze kwalificatie is het minimale onderwijsniveau dat nodig is om kans te maken op duurzaam geschoold werk in Nederland, zoals een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

LVS werkt hierbij intensief samen met ouders, leerlingen en partnerorganisaties op het gebied van zorg, veiligheid, onderwijs en arbeid. Gezamenlijk vormen we een vangnet dat schoolverzuim en uitval zoveel mogelijk voorkomt. Wanneer dit niet lukt, ondersteunt en begeleidt LVS verzuimers en voortijdig schoolverlaters terug naar school, naar een andere onderwijsplek, naar een baan, naar de juiste zorg of naar de meest passende plek in de samenleving.

Definitie leerplichtig: De Leerplichtwet geldt voor kinderen vanaf hun 5e tot hun 18e levensjaar. De leerplicht begint op de eerste schooldag van de maand volgend op die waarin een kind de leeftijd van 5 jaar bereikt. De volledige leerplicht eindigt aan het einde van het schooljaar waarin de jongere de leeftijd van 16 jaar bereikt.

Definitie kwalificatieplichtig: Jongeren tussen de 16 en de 18 jaar die geen startkwalificatie hebben, zijn kwalificatieplichtig. Een startkwalificatie is een MBO-2, Havo- of VWO-diploma.

LVS en de wet

LVS voert de Leerplichtwet en de bijbehorende Doorstroompuntfunctie Voortijdig Schoolverlaten (Voormalig RMC) uit voor 10 gemeenten in de regio ZHZ.

Daarbij richten we ons op kinderen vanaf 5 jaar die naar school gaan. Vanaf de eerste dag van de maand na hun vijfde verjaardag hebben kinderen de plicht om naar school te gaan. Deze plicht duurt tot de dag dat ze een startkwalificatie hebben behaald, of tot de dag waarop ze 18 jaar worden. Vanaf dit moment tot de leeftijd van 23 jaar richt LVS zich op ondersteuning bij het behalen van een startkwalificatie.

Volgens de bepalingen van de Leerplichtwet houdt LVS een leerplichtadministratie bij met basisgegevens over alle leer- en kwalificatieplichtigen die wonen in de tien gemeenten. Scholen geven hiervoor op grond van de Leerplichtwet in- en uitschrijvingen en aan- en afwezigheid van leerlingen door aan het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Deze gegevens verstrekt DUO vervolgens aan LVS. Op deze manier weten we of kinderen en jongeren die in de regio ZHZ wonen zijn ingeschreven bij een school, of ze verzuimen en of ze een startkwalificatie hebben behaald.

Bescherming van leerrecht en ontwikkeling

LVS zet zich in voor het recht van kinderen op onderwijs en ontwikkeling. Want ieder kind verdient de kans om zich naar eigen vermogen voor te bereiden op een maatschappelijk onafhankelijke positie. Jongeren die met plezier naar school gaan en diploma's halen, vergroten hun kansen om deze positie te bereiken.

Een belangrijke voorwaarde om zich te ontwikkelen en te leren is dat jongeren zich comfortabel voelen en 'lekker in hun vel zitten'. Steeds vaker blijkt echter dat problemen op het gebied van mentale gezondheid een negatieve invloed hebben op hun ontwikkeling. (Zie hiervoor ook de artikelen elders in dit jaarverslag.)

Hier ligt een opgave om bij zaken als schoolverzuim, schooluitval en andere problematiek signalen vroegtijdig op te vangen en in actie om te zetten. Als LVS zijn we hierbij een belangrijke schakel, vooral als het gaat om ontwikkelingskansen voor jongeren, preventie, vroege signalering van problematiek en dergelijke. Daarom blijven we in gesprekken met onze partners, zoals scholen en hulpverlenende organisaties, het belang benadrukken van tijdige melding van en aandacht voor signalen.

'Als er vandaag iets gebeurt, hebben we bij wijze van spreken morgen al een oplossing'

Snel de juiste hulp inzetten om leerlingen verder te helpen. Zodat zij gezond en veilig naar school kunnen en zich kunnen ontwikkelen. Dat is de kern van de aanpak van de vaste schakels in Zwijndrecht. Jacco Broekhuizen, voortgezet onderwijs zorgcoördinator van Praktijkschool De Sprong, en jeugdprofessional Erna van der Giessen van Vivera Sociaal Wijkteam Zwijndrecht lichten toe hoe het precies werkt en wat de winst is.

'In het praktijkonderwijs waarin ik werkzaam ben, hebben leerlingen regelmatig extra ondersteuning nodig', vertelt Jacco. 'Het is niet handig als je steeds moet uitzoeken bij wie je moet zijn voor de juiste hulp. Zo kwam ik op het idee om te bekijken of we het konden omdraaien: met vaste medewerkers van de benodigde disciplines die regelmatig bij elkaar komen en altijd snel kunnen schakelen.'

Schil aan partners

Dat is gelukt. 'Daarmee stond Jacco aan de wieg van deze aanpak', vult Erna aan. In de praktijk kreeg dit verder vorm met een ondersteuningsteam, waarin vaste schakels van de scholen, Vivera Sociaal Wijkteam, het Samenwerkingsverband, Jong JGZ, LVS en schoolmaatschappelijk werk vertegenwoordigd zijn. Daar omheen is een flexibele schil van partners beschikbaar. Zoals pedagogisch medewerkers, jeugd- en jongerenprofessionals, orthopedagogen, jeugdartsen en -verpleegkundigen. Jacco: 'Zij schuiven aan wanneer het nodig is.'

Flexibel

'De vaste schakels vormen eigenlijk de puzzelstukjes waarmee we de hele puzzel voor de juiste ondersteuning kunnen leggen', vervolgt de twee. 'De voornaamste winst is dat de lijnen heel kort zijn. De schakels weten precies wie wat doet en wie in een samenhangende aanpak welke ondersteuning kan bieden. Dat loopt uiteen van extra aandacht van leerkrachten en mentoren en ondersteuning door schoolmaatschappelijk werk tot trainingen en therapieën. Vertragende factoren weten we grotendeels te vermijden. Zoals wachtlijsten, waardoor soms al een half jaar of meer verstreken is, voordat er aan oplossingen gewerkt kan worden. Met de flexibiliteit en servicegerichtheid van de vaste schakels krijgen leerlingen juist snel de juiste hulp. Daarmee voorkomen we zoveel mogelijk dat ze gaan verzuimen of uitvallen. Als er vandaag iets gebeurt hebben we bij wijze van spreken morgen al een oplossing.'

Samen

Omdat problemen regelmatig met de situatie thuis te maken hebben, worden ook de gezinsleden bij de aanpak betrokken. Ook voor hen is een samenhangende aanpak prettig, zo bevestigde een klein onderzoek. 'Leerlingen en ouders ervaren school als een veilige, vertrouwde plek', zien Erna en Jacco. 'Ook de vaste schakels geven de ondersteuning letterlijk een gezicht. Leerlingen en ouders weten dat we meedenken en -helpen en het beste met ze voor hebben. Daardoor is de bereidheid om samen aan oplossingen te werken meestal groot. Gelukkig maar, want als gezin, als school, maar ook als hulpverlener krijg je het meestal niet alleen voor elkaar. We moeten het echt samen doen.'

Plannen voor de toekomst zijn er ook. Nadat de aanpak startte op het voortgezet onderwijs in Zwijndrecht, volgde vorig jaar een pilot met vier basisscholen. De bedoeling is dat dit verder wordt uitgebreid, waarbij ook kinderopvanglocaties aansluiten. Daarnaast worden niet alleen jeugdhulporganisaties maar wellicht ook verenigingen bij de aanpak betrokken. Ook Erna en Jacco zien nog wel verbetermogelijkheden: 'Enkele scholen bieden bijvoorbeeld al gelegenheid om de weerbaarheids- en sociale vaardigheidstraining Rots & water te volgen. Dat is een mooie basis waarop verder gebouwd kan worden en die andere scholen misschien ook kunnen gaan aanbieden.'

'Vaste schakels tekenen voor een succesvolle en waardevolle aanpak'

Een mooi, logisch en ook nog eens effectief vervolg in de verschuiving van het accent naar een preventieve aanpak van verzuim. Dat is wat Osman Karabag ziet als hij kijkt naar de vaste schakels, waar hij als consulent van LVS bij betrokken is.

'Centraal in de aanpak van de vaste schakels staat wat er concreet speelt', ziet Osman. 'Op basis daarvan bekijken de betrokken organisaties met hun gezamenlijke expertise hoe ze leerlingen en ouders daarbij kunnen helpen. Om vervolgens de juiste weg te bewandelen en verzuim zoveel mogelijk te voorkomen of terug te dringen.'
'Het is mooi om te zien', onderstreept hij een ander bijkomend voordeel, 'dat de vaste schakels weliswaar

van verschillende organisaties zijn, maar dat leerlingen en ouders gaandeweg merken dat ook de schakels verbonden zijn aan school. En dat ze er niet zijn om het hen lastig te maken, maar dat ze er juist alles aan doen om te helpen. Dat we elkaar op deze manier zo direct weten te vinden en met elkaar heel snel tot een integrale aanpak komen, zie ik dan ook als een hele succesvolle en waardevolle aanpak.'

Stressklachten en problemen met slapen onder leerlingen zijn toegenomen

Cijfers van de GGD laten zien dat de mentale gezondheid van leerlingen niet alleen landelijk, maar ook in onze regio aandacht vraagt. Vooral stressklachten en problemen met slapen zijn de afgelopen jaren flink toegenomen. Adviseur publieke gezondheid van de GGD Carina Weerdenburg belicht de ontwikkelingen, maar ook initiatieven om deze trend om te buigen.

De GGD heeft de wettelijke taak om elke vier jaar de gezondheid van de inwoners van Zuid-Holland Zuid te onderzoeken. LVS en partners in het onderwijs maken gebruik van de resultaten die betrekking hebben op leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs. Alle uitkomsten van de gezondheidsmonitor zijn te raadplegen via www.hoegezondiszhz.nl. De voornaamste punten licht Carina er op verzoek op deze plek uit.

Psychische klachten

‘Opvallend is in de eerste plaats de ongekende stijging van mentale problemen bij jongeren’, stelt ze. Er is een verdubbeling in psychische klachten zichtbaar van 25% onder 13 tot en met 15-jarigen naar 54% onder de jongvolwassenen van 16 tot 25 jaar. Wat ook opvallend is, is dat meisjes vaker dan jongens mentale problemen hebben, denk aan meer stress en meer psychische klachten.

De jongeren zelf noemen vooral stressklachten en problemen met slapen als oorzaak. Bij slaapproblemen spelen factoren als voeding, energydrink, koffie, tabak en alcohol een rol. De effecten van de problemen zijn op school onder meer terug te zien in spijbelen.

Ontplooiing

‘Daarnaast zien we dat we de invloed van de coronamaatregelen nog steeds niet kunnen uitvlakken’, vervolgt Carina. ‘Kinderen en jongeren hebben mensen verloren, maar ook activiteiten gemist die te maken hebben met samenzijn en sociale en emotionele ontplooiing. Velen van hen hebben dat nog niet verwerkt en lijden eronder, waardoor het lastig is

om de draad van hun leven weer op te pakken. Ook dit is terug te zien in cijfers over spijbelen. Bij 13 tot 15 jarigen steeg het verzuimpercentage tijdens de coronamaatregelen bijvoorbeeld van 9 naar 13%.’

Symposium

Om eraan bij te dragen zulke trends om te buigen, besteedde de GGD in oktober tijdens een symposium in Papendrecht aandacht aan verbetering van de mentale gezondheid van jongeren van 12 tot 27 jaar. Onder de tweehonderd deelnemers waren voornamelijk beleidsfunctionarissen uit het onderwijs, zorg en welzijn en van gemeenten, zoals jongerenwerkers, zorgcoördinatoren en leerlingbegeleiders.

Impact

Carina: ‘Het is vooral belangrijk het bewustzijn te vergroten over het feit dat we vooral door samenwerking impact realiseren om een mentaal gezonde samenleving vorm te geven. Hierover zijn we als GGD doorlopend met onze partners in gesprek. Daarnaast verzorgen we voor scholen bijvoorbeeld de training Youth Mental Health First Aid, zeg maar eerste hulp voor psychische klachten. Hiermee geven we tools om een veilige omgeving voor leerlingen te creëren, waarin ze hun ervaringen en gevoel durven te delen. Met de training vergroten we de kennis bij schoolteams en docenten op scholen over psychische aandoeningen bij jongeren en het herkennen van signalen van mentale klachten. Met deze kennis en vaardigheden kun je echt het verschil maken voor mensen die het psychisch moeilijk hebben.’

Mentale problemen trekken wissel op leerlingen maar ook op de kerntaken van scholen

Het landelijke beeld dat de mentale gezondheid van leerlingen onder druk staat, is ook terug te zien in Dordrecht. 'Scholen en leraren zetten zich met hart en ziel in voor hun leerlingen. Maar er wordt zoveel van ze gevraagd dat hun kerntaak langzamerhand overschaduwd raakt', stellen afdelingsleider van klas 5 en 6 en docent Engels Martin Ras van het Johan de Witt-gymnasium in Dordrecht en contactpersoon en consulent van LVS Esther Hubbard. Zij delen hun praktijkervaringen.

'We zien de complexiteit en hoeveelheid problemen bij leerlingen toenemen', aldus Martin. 'Ze hebben meer moeite met concentreren, plannen en organiseren. Ze missen energie en moeten echt bijslapen. Sommige leerlingen besluiten daardoor hun school- of examenjaar over een periode van twee jaar te verspreiden.'

Hoogbegaafdheid

'Als school hebben we verschillende mogelijkheden om bij zulke problematiek, maar bijvoorbeeld ook bij hoogbegaafdheid, perfectionisme, autisme of angststoornissen te helpen. Van extra aandacht van de mentor en ons begeleidingsteam tot inschakeling van schoolmaatschappelijk werk en andere deskundige ondersteuning. Maar dat is niet altijd toereikend. Wanneer bijvoorbeeld psychologische hulp nodig is, lopen we door wachtlijsten nogal eens tegen grenzen aan. Dat kost niet alleen de maatschappij veel geld, het is vooral triest en ook nog eens schadelijk voor leerlingen.'

Wal en schip

Esther herkent het beeld: 'Als de juiste hulp niet snel beschikbaar is, kunnen leerlingen tussen wal en schip raken. Als er ook sprake is van verzuim, wordt het naarmate het langer duurt steeds moeilijker om naar school terug te keren. Op het Johan de Witt-gymnasium spelen over het algemeen niet heel veel bijzonderheden en is er relatief weinig verzuim. Maar ook hier worden we bij een toenemend aantal complexe casussen met mentale problemen betrokken om mee te denken over oplossingen.'

Gossip

Als het gaat over mogelijke oorzaken van de toename van mentale problemen, bieden naast hun eigen praktijkervaringen onderzoeksresultaten uit Engeland en Amerika aanknopingspunten. Hierin worden smartphones, sociale media en roddels op gossip accounts gelinkt aan depressieve en suïcidale gevoelens. 'Oudere generaties hebben wel eens het idee dat het wel meevalt. Dat jongeren even door

moeten bijten', vervolgen Esther en Martin. 'Maar wij benijden de huidige generatie leerlingen echt niet. Tijdens de coronamaatregelen werden patronen van rust, reinheid en regelmaat, vertrouwdheid en veiligheid enorm verstoord. Dat kunnen kinderen en jongeren niet zomaar even op eigen kracht herstellen. Klimaatveranderingen, oorlog in Oekraïne, verschuivingen in de wereldpolitiek krijgen veel aandacht. De maatschappij zorgt voor druk om het beste uit jezelf te halen. Social media bombarderen leerlingen met prikkels. Steeds opnieuw je concentratie proberen op te pakken draagt bij aan mentale vermoeidheid. Op een gegeven moment lukt het je niet meer. Bij elkaar opgeteld doet dat iets met kinderen en hun zelfbeeld.'

Mediawijsheid

Toch zien Esther en Martin mogelijkheden voor verbeteringen. Bijvoorbeeld door op school aandacht te besteden aan onderwerpen als mediawijsheid, leren omgaan met social media en door mobiele telefoons vaker buiten de klas te houden. Maar zeker ook door korte lijnen en snelle ondersteuning van onder meer jeugdzorg, orthopedagogie en psychologie. 'Want', zo benadrukken ze nog eens, 'leraren en scholen zijn betrokken en zetten zich volledig in. Maar dat hun kerntaak om onderwijs te verzorgen overschaduwde raakt, daar is niemand bij gebaat.'

LEERPLICHT/LEERRECHT

LVS helpt kinderen, jongeren en hun ouders als naar school gaan even niet lukt

LVS kan adviseren en ondersteunen bij schoolverzuim en -uitval. Daarbij stellen we problemen van leerlingen en passende oplossingen centraal en kiezen we voor een integrale aanpak. Ouders, jongeren en professionals kunnen voor informatie en advies over leerrecht, extra verlof, vrijstellingen, schoolverzuim en kwalificatieplicht bij LVS terecht.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Aanhoudend schoolverzuim kan een serieuze bedreiging zijn voor de ontwikkeling van kinderen. Juist daarom is door samenwerking van de ketenpartners Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, Halt en Ingrado een gezamenlijke visie ontwikkeld op de aanpak van schoolverzuim. In deze visie staat niet de strafrechtelijke kant centraal, maar wordt het accent stevig gelegd op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp.

De aanpak is vastgelegd in de Methodische Aanpak Schoolverzuim. LVS werkt uiteraard ook volgens deze methodiek. Uitgangspunt is een aanpak die licht is waar mogelijk en zwaarder waar nodig. Het doel is altijd hetzelfde: leerlingen die geheel of gedeeltelijk terugkeren naar school. Volgens een duidelijk stappenplan, via één van de vier routes: vrijwillige jeugdhulp, Halt-straf, dwang in civielrechtelijk of dwang in strafrechtelijk kader.

Dashboard geeft overzichtelijke en actuele informatie over verzuim

Op elk moment actuele cijfers raadplegen over verzuim en ontwikkelingen die daar mee samenhangen. Het was een wens die leefde bij LVS en partners in het onderwijs. Na de nodige creatieve werkzaamheden is die wens inmiddels gerealiseerd. Het Dashboard verzuim zorgt er nu voor dat bestuurders, scholen, samenwerkingsverbanden en medewerkers van onderwijsorganisaties altijd snel over adequate informatie kunnen beschikken.

De aanleiding lag zo'n drie jaar geleden in de opgave Gezond en Veilig opgroeien uit het meerjarenplan. Ook de Doe-agenda met activiteiten om thuiszitters weer naar school te bewegen speelde een rol, vertelt Erwin Keuskamp, die betrokken was bij de ontwikkeling van het Dashboard.

Signalen

Erwin: 'Uitgangspunt was om gemeenten, samenwerkingsverbanden en schoolbesturen hele concrete informatie te bieden, waarmee ze signalen van verzuim zo vroeg mogelijk ontvangen en daar gericht op kunnen sturen. De vraag aan ons als LVS was daarom welke informatiebronnen beschikbaar waren en of we die konden ontsluiten. Dat vraagt nogal wat expertise en capaciteit. Die waren er op dat moment niet. Maar met extra investeringen kwamen naast de benodigde

mensen ook de kennis en middelen beschikbaar die we nodig hadden. Daarmee was het nog steeds een hele klus, maar gezamenlijk maakten we de vertaling van wensen naar de praktijk en kon het Dashboard in gebruik worden genomen en vervolgens verder worden verbeterd.'

Het Dashboard geeft met overzichtelijke visuals onder meer informatie over verzuim, thuiszitters, processen-verbaal, voortijdig schoolverlaten, verwijzingen naar HALT en uitstroom via de MatchMakers. Erwin: 'Met die informatie kun je trends waarnemen en vergelijkingen maken met eerdere jaren. In plaats van gissen op basis van een gevoel, geven harde cijfers nu meer inzicht en grip op de realiteit en daarmee mogelijkheden om sneller bij te sturen.'

Relatief verzuim

Van relatief verzuim is sprake als een leer- of kwalificatieplichtige leerling die is ingeschreven op een school zonder geldige reden niet op school aanwezig is. Dit kan worden onderverdeeld in:

- Ongeoorloofd verzuim 16 uur in 4 weken (waaronder spijbelen). De school is verplicht om dit verzuim te melden
- Ongeoorloofd overig verzuim.
 - Minder dan 16 uur in 4 weken, als er bijvoorbeeld sprake is van achterliggende problematiek of recidive
 - Veelvuldig te laat komen
- Luxe verzuim, bijvoorbeeld als ouders hun kinderen buiten de schoolvakanties om meenemen op vakantie.

Bij alle verzuimmeldingen stelt de consulent LVS volgens de MAS methodiek een onderzoek in. In de eerste fase wordt de vorm van verzuim onderzocht. Ook gaat de consulent na welke informatie de school al heeft over de betrokken leerling en eventueel het gezin. Op basis daarvan kunnen verschillende vervolgstappen worden gezet. Zoals een gesprek met ouders en (vanaf 12 jaar) de leerling zelf. Als al hulpverlening bij de leerling is betrokken, wordt ook deze benaderd om gezamenlijk de oorzaak van het verzuim te achterhalen. Leerling, ouders, school en andere partners zoeken vervolgens gezamenlijk een oplossing om het verzuim te stoppen.

(Vrijwillige) jeugdhulp

Wanneer leerlingen te maken hebben met persoonlijke problemen of problemen in de gezinssituatie kan de consulent hulpverlening of begeleiding inschakelen.

Dwang in strafrechtelijk kader

Wanneer ouders niet voldoende doen om verzuim te stoppen, dan zijn zij wettelijk strafbaar. Dit geldt ook voor leerlingen van twaalf jaar en ouder. Een jongere kan bij herhaald (licht) verzuim worden verwezen naar Halt voor een leerstraf. Bij zwaarder verzuim kan proces-verbaal worden opgemaakt tegen ouders en de jongere (als deze 12 jaar of ouder is). Het Openbaar Ministerie en de rechtbank kunnen onder meer

geldboetes, begeleiding van de jeugdreclassering of een taakstraf opleggen. Ook is het in sommige gevallen (bij 16- en 17-jarigen) mogelijk dat na melding van LVS door de Sociale Verzekeringsbank de kinderbijslag wordt stopgezet.

Dwang in civiel kader

Wanneer er zorgen zijn over de situatie waarin leerlingen opgroeien of bij een ernstige ontwikkelingsbedreiging kan een melding worden gedaan bij de beschermingstafel jeugd. Hier kan onder meer worden besloten civiel onderzoek te laten uitvoeren door de Raad voor de Kinderbescherming.

In het schooljaar 2022-2023 ontving LVS relatief veel meldingen van verzuim: ten opzichte van het schooljaar 2021-2022 een stijging van ruim 30%.

Naast de genoemde vormen hebben deze meldingen betrekking op onder meer verzuim van minder dan 16 uur in 4 weken, verzuim met een zorgelijke achtergrond en luxe verzuim (waarbij bijvoorbeeld de vakantie ongeoorloofd wordt verlengd). Het 'overig verzuim' kent een stijging van 52% ten opzichte van het vorige schooljaar.

Normaal gesproken gaan we bij alle verzuimzaken in gesprek met ouders en leerling. Dit schooljaar maakte de omvang van het aantal meldingen deze aanpak onmogelijk. Eind 2022 is in gevallen waarbij sprake was van beginnend verzuim zonder bijkomende problematiek gekozen voor schriftelijke afhandeling. Vanaf juni 2023, nadat tijdelijke uitbreiding van de capaciteit mogelijk bleek, is deze schriftelijke afhandeling weer gestopt. In alle verzuimzaken werd weer het gesprek met ouders en jongere (vanaf 12 jaar) aangegaan.

Bij de aanpak van verzuim staan het bevorderen van aanwezigheid en de daarbij behorende registratie centraal. Hierbij maken we gebruik van de handreiking van Ingrado, waarbij aanwezigheidsbeleid onder meer wordt bevorderd door overeenstemming tussen de betrokkenen.

‘Extra capaciteit stelt ons in staat om weer te doen wat noodzakelijk is’

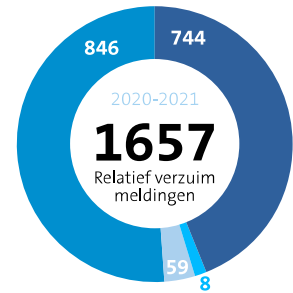
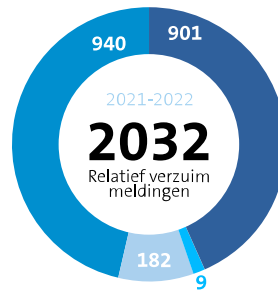
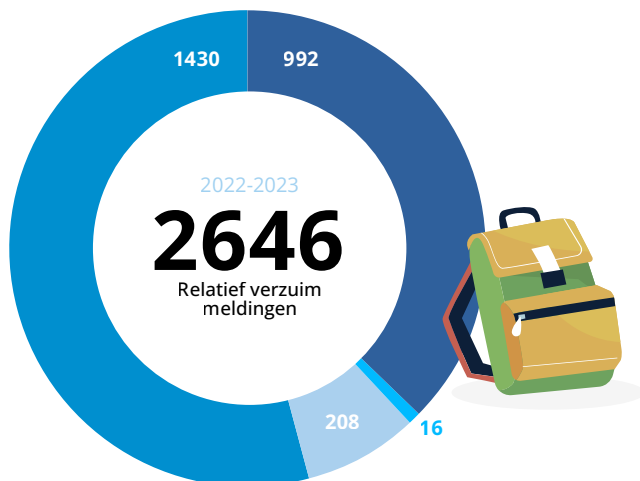
‘Vooral de afgelopen twee jaar zagen we bij de start van het schooljaar al snel een sterke toename van het aantal meldingen van verzuim’, vertelt teamleider LVS Marike Godvliet. Die meldingen legden een steeds groter beslag op met name de administratieve medewerkers en LVS-consulenten. Om leerlingen niet de dupe te laten worden, kozen de tien gemeenten die de regio Zuid-Holland Zuid vormen voor uitbreiding van de capaciteit.

Kwaliteit

‘Normaal gesproken gaan we al bij licht verzuim in gesprek met leerlingen en ouders om te kijken wat er aan de hand is, hulp te bieden en verder verzuim zoveel mogelijk te voorkomen. Maar in december 2022 hebben we alle scholen schriftelijk laten weten dat we het anders moesten doen. Bij licht verzuim waar geen grote zorgen spelen, hebben we de gesprekken vervangen door een brief aan leerlingen en ouders. Dat betekent dat we de ontwikkelingen minder intensief kunnen volgen en minder kunnen betekenen aan de ‘voorkant’ van verzuim.’

Mede omdat de samenwerkingsverbanden en andere partners juist die aanpak aan de voorkant van belang vinden, besloten de gemeenten extra budget beschikbaar te stellen. Marike: ‘Met de 4,6 extra fte die hiermee mogelijk is gemaakt, konden de nieuwe medewerkers al snel starten.’

Zeker gezien de huidige arbeidsmarkt waren we hier erg blij mee. Daarmee kregen we weer lucht. Zo konden we de gesprekken met ouders en leerlingen weer voeren, sneller hulp bieden, eenduidig werken en samen met onze partners bijdragen aan maatwerk en de kwaliteit die van ons verwacht mag worden.’

- 16 uren per 4 weken
- Langdurig relatief verzuim
- Luxe verzuim
- Overig verzuim

Volgens de bepalingen van de Leerplichtwet houdt LVS een leerplichtadministratie bij met basisgegevens over alle leer- en kwalificatieplichtigen die wonen in de tien gemeenten. Voor de verplichte leerplichttelling worden alleen de verzuimmeldingen 16 uur in 4 weken en luxe verzuim geteld. Omdat overig verzuim qua hoeveelheid enorm is toegenomen qua aantal wordt ook daaraan in dit jaarverslag aandacht besteed.

Bij dit jaarverslag zijn de cijfers van de 10 afzonderlijke gemeenten bijgevoegd.

Het leerlingaantal in het schooljaar 2022-2023 is met 432 gestegen tot 68277. Een stijging van 0,6% ten opzichte van het schooljaar ervoor. De meldingen van relatief verzuim laten zien dat scholen veel meer meldingen deden dan vorig

schooljaar (+30%). Dat geldt voor alle vormen van verzuim en voor alle onderwijssoorten. Opvallend is ook de toename van het overig verzuim (+52%). Ook hierbij zien we stijging in alle onderwijssoorten.

Een zorgelijke ontwikkeling van verzuim heeft te maken met de mentale gezondheid van kinderen en jongeren. Angsten en depressies lijken steeds vaker voor te komen.

Ook zien we een toename van 'wetteloosheid'. Dit uit zich onder meer in de stijging van de meldingen luxe verzuim (+14%). Waar ouders voorheen bijvoorbeeld een dag voor de vakantie hun kind lieten verzuimen, zien we dat dit nu meerdere dagen gebeurt, soms oplopend tot een week. Ook gaan gezinnen tussen vakantieweken door op vakantie, met bijbehorend verzuim.

Absoluut verzuim

Absoluut verzuim betekent dat jongeren niet zijn ingeschreven op een school. Het kan gaan om jongeren die in de regio zijn komen wonen (waaronder nieuwkomers, vluchtelingen etc.) maar bijvoorbeeld ook om verhuisgevallen binnen de regio.

In sommige gevallen blijkt het om foutieve administratie op school te gaan of zijn jongeren toch wel op een school aangemeld. Is dat niet het geval dan informeert

en adviseert de consulent LVS de ouders bij het zoeken naar en nieuwe school. Daarbij kan hulp ingeschakeld worden van partnerorganisaties, zoals het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs. In bijna alle gevallen van absoluut verzuim is er een schoolinschrijving of volgt er een schoolinschrijving. In enkele gevallen weigeren ouders/verzorgers hun kind in te schrijven. In die gevallen kan LVS handhavend optreden.

ONDERWIJS VOOR LEERLINGEN UIT OEKRAÏNE

‘Vooral sinds het voorjaar hebben we goede stappen kunnen zetten’

De oorlog met Rusland zorgde ervoor dat veel kinderen uit Oekraïne naar Nederland kwamen. LVS is één van de organisaties die er aan bijdraagt dat zij onderwijs kunnen volgen. Teamleider Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Marike Godvliet vertelt hoe dit gaat.

‘Het was wel even een zoektocht’, aldus Marike. ‘Op het moment dat gezinnen bij gemeenten werden geregistreerd als inwoners, kwamen de kinderen bij ons in beeld. In de zomer van 2022 waren dit er in onze regio zo’n 400. Direct na de zomer hebben we voor hen een plan opgesteld.’

Nieuwe taal

‘Toen ouders merkten dat hun verblijf langer ging duren, schreven ze over het algemeen de kinderen in die naar de basisschool konden. Eén Dordtse basisschool richtte aparte klassen in, verder zijn al deze kinderen

redelijk gemakkelijk geïntegreerd in gewone klassen. Het oppikken van een nieuwe taal gaat op deze leeftijd gelukkig ook snel.’

Voordelen

Voor de middelbare scholieren onder de Oekraïense vluchtelingen werden de internationale schakelklassen in Gorinchem en Dordrecht verantwoordelijk. Het kostte behoorlijk veel tijd om contact te leggen met de ongeveer 75 Oekraïense kinderen op de verzuimlijst van LVS. Marike: ‘Als dat lukte, legden we de leerplichtwet uit en bespraken we de mogelijkheden en de voordelen

voor de kinderen. De mensen uit Oekraïne denken er niet altijd aan dat het misschien nog een tijd kan duren en dat in Nederland integreren – ook in het schoolsysteem – dus noodzakelijk is. Mooi om te zien is wel dat redelijk veel Oekraïense tieners vanuit Nederland contact onderhouden met hun oude school en online lessen volgen. Dat hebben we nog niet eerder gezien bij kinderen die vanwege oorlog hun land ontvlucht waren.'

Echte stappen

Wanneer bij leerlingen uit Oekraïne verzuim ontstaat door bijvoorbeeld trauma's brengt LVS hen in contact met hulpverlening. Onder meer via Stichting

Jeugdteams, de wijkteams, de jeugdgezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk. 'Al met al hebben we sinds dit voorjaar goede stappen kunnen zetten', besluit Marike. 'We hebben nu ook één vaste consultant voor het verzuim onder nieuwkomers. Daarnaast blijven we ons als LVS overal presenteren, zodat het Nederlandse beleid, de mogelijkheden en hulpkanalen bij zoveel mogelijk Oekrainers in Nederland bekend zijn.'

[Een uitgebreide versie van dit artikel is te vinden op: <https://online.samenvoorgezondmagazine.nl/zomer2023/oekraïense-kinderen>]

2022-2023

510 behandelde zaken

111 zaken waar vervolgonderzoek noodzakelijk was

2021-2022

256 behandelde zaken

46 zaken waar vervolgonderzoek noodzakelijk was

2020-2021

256 behandelde zaken

53 zaken waar vervolgonderzoek noodzakelijk was

We zien een enorme toename van het absoluut verzuim. Bijna een verdubbeling; naar 510 zaken. Bij 111 zaken bleek vervolgonderzoek door de LVS consultant nodig. De toename wordt onder meer veroorzaakt door 'nieuwkomers' en vluchtelingen uit Oekraïne. Vaak zien we dat voor deze groepen niet direct passend onderwijs mogelijk is. Samen met partners, zoals samenwerkingsverbanden en scholen, wordt in veel gevallen toch op relatief korte termijn een passende onderwijsplek gevonden

Vrijstellingen (en vervangende leerplicht)

De Leerplichtwet kent enkele gronden voor vrijstelling van de verplichting tot schoolinschrijving, dit geldt wanneer:

- een leerling vanwege lichamelijke of psychische oorzaken niet geschikt is om op een school te worden toegelaten (artikel 5 onder a)
- ouders en leerling bezwaar hebben tegen de richting van het onderwijs (artikel 5 onder b)
- een leerling onderwijs volgt op een school buiten Nederland (artikel 5 onder c)
- een kwalificatieplichtige jongere op een andere manier voldoende onderwijs volgt (artikel 15)
- een leerling vanwege gewichtige omstandigheden verhinderd is de school te bezoeken (bijvoorbeeld bij overlijden van een naast familielid; artikel 11 onder g).

Daarnaast kent de Leerplichtwet (volgens artikel 3a en 3b) vervangende leerplicht voor jongeren vanaf 14 jaar die vanwege zeer bijzondere omstandigheden geen volledig dagonderwijs op een school volgen. Zij kunnen naast algemeen vormend en op een beroep gericht onderwijs praktijktijd krijgen naast en in samenhang met het onderwijs. Ook kunnen leerlingen in bijzondere situaties in het laatste jaar van de leerplicht toestemming krijgen onderwijs te volgens aan een mbo-instelling. Hiervoor moet een plan van aanpak worden opgesteld waarin onderwijs- en vormingsdoelen zijn opgenomen.

5 onder a

Vrijstellingen van inschrijving op lichamelijke en/of psychische gronden

Ondanks alle inspanningen is een passende onderwijsplek soms moeilijk te vinden. Dan zijn samenwerkingsverbanden passend onderwijs en eventueel zorgpartners aan zet om in samenspraak met ouders en vanaf 12 jaar kinderen een onderwijsplek te vinden. LVS heeft in die gevallen vaak een functie als verbinder, regisseur en soms als bewaker van resultaat. Soms is onderwijs (tijdelijk) echt niet mogelijk. LVS kan dan na sociaal-medisch advies te hebben ingewonnen een vrijstelling verlenen voor de duur van een jaar. In het jaarverslag van 2021-2022 werd vermeld dat in het schooljaar 2022-2023 gestart ging worden met een aangepaste werkwijze met betrekking tot deze vrijstelling. De grote lijn was dat door LVS (met toestemming van ouders) altijd het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs wordt ingeschakeld wanneer ouders een beroep op vrijstelling doen. Dit om in gezamenlijkheid te zoeken naar oplossingen die het beste aansluiten bij de situatie van het kind.

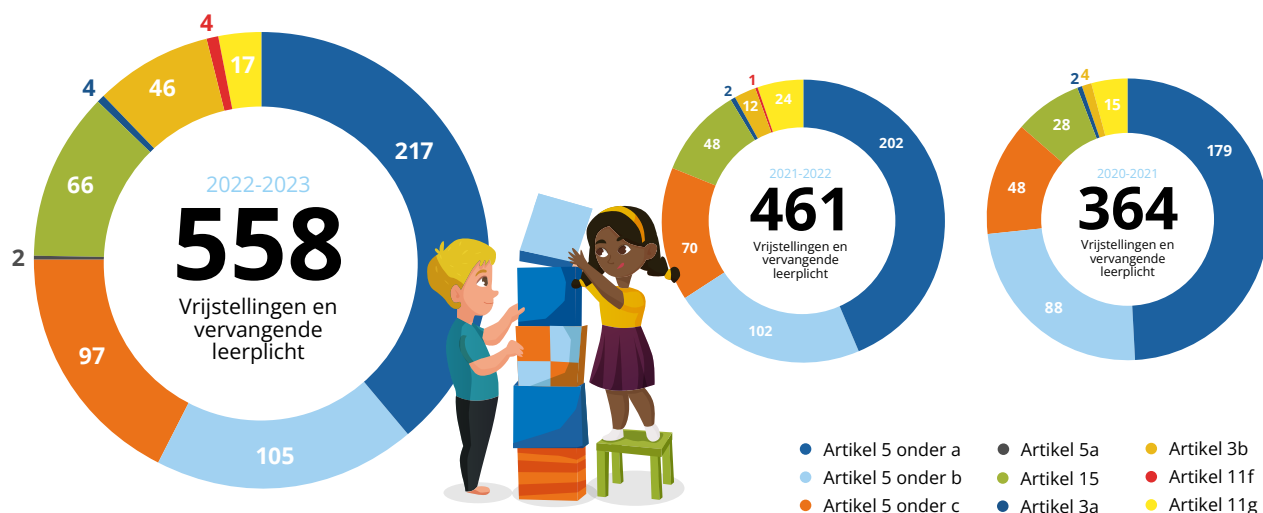
LVS is op 1 januari 2023 gestart met deze werkwijze. Dit heeft nog niet geleid tot afname van de toegekende vrijstellingen. Wel zijn op individueel niveau successen behaald. In die situaties bleek toch een vorm van passend onderwijs mogelijk, waardoor vrijstelling kon worden voorkomen. Ondanks het feit dat het wetsvoorstel dat deze werkwijze een verplichtend karakter zou geven, niet is aangenomen, willen de betrokken partners binnen ZHZ deze werkwijze voortzetten.

5 onder b

De praktische werkwijze bij artikel 5 onder b ziet er als volgt uit:

- Ouders die een beroep op deze vrijstelling doen kunnen op de website van LVS lezen waaraan dit beroep moet voldoen om in behandeling genomen te worden.
- Ouders die voor het eerst een beroep op vrijstelling doen worden na het toekennen van het beroep uitgenodigd voor een gesprek.

- In de leeftijd van 5 tot 18 jaar vindt er op uitnodiging 4 keer een contactmoment plaats met kind en ouder(s) door een professional van Jong JGZ (jeugdarts, jeugdverpleegkundige of assistente) over het welzijn en de ontwikkeling van het kind op alle levensgebieden. Deze gesprekken zijn op vrijwillige basis. Zo nodig kan advies gegeven worden in de richting van passende hulp en kan ondersteuning geboden worden bij die passende hulp.

5 onder a: Het totale aantal behandelde vrijstellingen is gestegen naar 217 (+7,5%). Het aantal toegekende vrijstellingen is gestegen naar 190 (+11,8%). Dit ondanks de extra inzet van de Samenwerkingsverbanden. De stijging lijkt vooral te zitten in de toegenomen mentale kwetsbaarheid van jongeren (depressies en angsten).

5 onder b: Het totale aantal behandelde vrijstellingen is licht gestegen naar 105 (+3%). Het aantal toegekende vrijstellingen is gestegen naar 78 (+5,5%). Niet duidelijk is wat deze stijging veroorzaakt.

5 onder c: Het totale aantal behandelde vrijstellingen is gestegen naar 97 (+39%). Het aantal toegekende vrijstellingen is gestegen naar 83 (+41%). Dit betekent dat meer kinderen onderwijs volgen in het buitenland. Onduidelijk is wat deze stijging veroorzaakt.

15: Het totale aantal behandelde vrijstellingen is gestegen naar 66 (+38%). Het aantal toegekende vrijstellingen is gestegen naar 49 (+26%). Het gaat hierbij om kwalificatieplichtige jongeren (16-17 jaar) die vanwege bijzondere omstandigheden op andere manieren onderwijs volgen. Deze jongeren werken bijvoorbeeld. Of worden intern opgeleid aan de hand van een plan van aanpak. De cijfers geven aan dat meer maatwerk wordt geleverd en dat dit makkelijker gaat dan voorheen, doordat de mogelijkheden op de arbeidsmarkt groter zijn.

3b: Het totale aantal behandelde zaken van vervangende leerplicht is flink gestegen naar 46 (+283%). Het aantal toegekende zaken van vervangende leerplicht is gestegen van 11 naar 36 (+227%). Het gaat hierbij om jongeren die vervroegd toegelaten worden tot het MBO omdat dit op dat moment passender is dan het VMBO.

Thuiszitten

Onderwijs is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen en de beste garantie voor een kansrijke toekomst. Daarom willen we voorkomen dat leerlingen thuiszitten. De meeste leerlingen waarbij dit wel het geval is, hebben meerdere problemen tegelijk. Denk aan een lichamelijke handicap of psychiatrische problemen, zoals angsten, psychische problematiek, autisme of gedragsproblemen. Daarnaast hebben deze leerlingen vaak problemen thuis, zoals het ontbreken van structuur, armoede, schulden, gebroken gezinnen en vechtscheidingen en blijkt de overgang van de ene naar de andere 'schoolsoort' het risico op thuiszitten te vergroten.

Onder 'thuiszitter' verstaan we een leer- of kwalificatieplichtige leerling (5-18 jaar), die:

- al dan niet is ingeschreven op een school
- vier weken of langer niet naar school gaat
- geen vrijstelling volgens de Leerplichtwet heeft
- niet ziek is of
- wel ziek is, maar conform plan van aanpak in staat is om (gedeeltelijk) naar school te gaan.

Als LVS zijn we ons ervan bewust dat de bij ons bekende ongeoorloofde thuiszitters maar een klein deel vormen van alle jongeren die langdurig thuiszitten. Bij 'geoorloofde' thuiszitters gaat het om jongeren die bijvoorbeeld langdurig ziek zijn of wachten op een behandel- of onderwijsplek. Zij zijn vaak niet (voldoende) in beeld. Het komt ook voor dat de samenwerkingsverbanden niet weten om welke leerlingen het gaat. Binnen de regio zetten de samenwerkingsverbanden passend onderwijs op verschillende manieren al initiatieven in die effectief blijken te zijn om deze jongeren in beeld te brengen en te houden.

De inzet van LVS bij ongeoorloofde thuiszitters is hetzelfde als bij andere (kortere) vormen van schoolverzuim. LVS onderzoekt altijd de redenen van het verzuim. Daartoe behoort een gesprek met ouders en (vanaf 12 jaar) de leerling zelf. Op basis van het onderzoek wordt samen met ouders, leerling en samenwerkingspartners de beste oplossing bekeken om de leerling weer (deels) naar school te laten gaan. Samenwerking is ook hierbij van belang, omdat de problematiek vaak veelomvattend is. Zo nodig maakt LVS gebruik van haar handhavende mogelijkheden. Bij 'geoorloofd' thuiszitten heeft LVS een andere rol. Dit is dan meer een adviserende rol. Zowel voor ouders en jongere als voor de betrokken samenwerkingspartners.

De primaire taak om thuiszitten bij alle ketenpartners duidelijk onder de aandacht te houden, ligt bij de scholen. Zij kunnen vroegtijdig anticiperen op verzuim, contact opnemen met partners, gebruikmaken van hun expertise en gezamenlijk het protocol schoolziekteverzuim volgen. Belangrijk in dit proces is dat in alle gevallen onderwijs, en perspectief daarop, deel uitmaken van het hulpverleningstraject en onderwijs en zorg geen apart opererende trajecten zijn, maar integraal werken.

2020-2021
44 thuiszitters

2021-2022
46 thuiszitters

2022-2023
↓ 24 thuiszitters
Actueel (einde schooljaar 2022-2023)

50 aanvang schooljaar 2022-2023
51 nieuwe gevallen daarna
71 opgelost
6 18 jaar geworden of verhuisd

Aan het einde van het schooljaar 2022-2023 waren 24 jongeren geregistreerd als (ongeorloofde) thuiszitter. Een jaar eerder waren dat er 44. Aan het begin van het schooljaar 2022-2023 waren er 50 thuiszitters. Gedurende het schooljaar kwamen er 51 thuiszitters bij en werden 71 zaken opgelost. 4 Jongeren werden 18 jaar, 2 jongeren verhuisden naar een andere regio. De daling is een positieve ontwikkeling, al geeft het geen beeld van het aantal 'geoorloofde' thuiszitters.

Preventie: belangrijk om er vroeg bij te zijn

Een belangrijk deel van het werk van LVS is samen te brengen onder de noemer preventie: het is belangrijk om er vroegtijdig bij te zijn. Op die manier kunnen we toenemend schoolverzuim, schooluitval en zwaardere problematiek voorkomen.

In een preventieve aanpak bundelen we uiteenlopende activiteiten. Van vroegsignalering tot specifiek advies voor brugklassers. Van advisering, voorlichting en vraagbaakfunctie voor leerlingen, ouders, leerkrachten, scholen, gemeenten en partnerorganisaties tot preventieve gesprekken bij dreigend verzuim en verzuimalertheid.

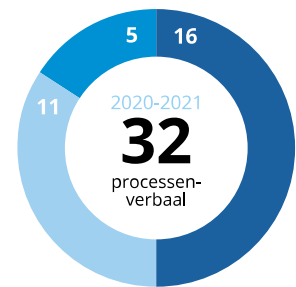
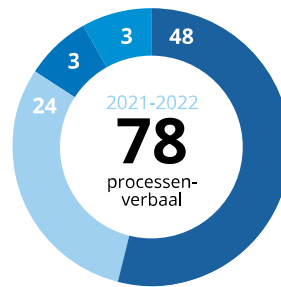
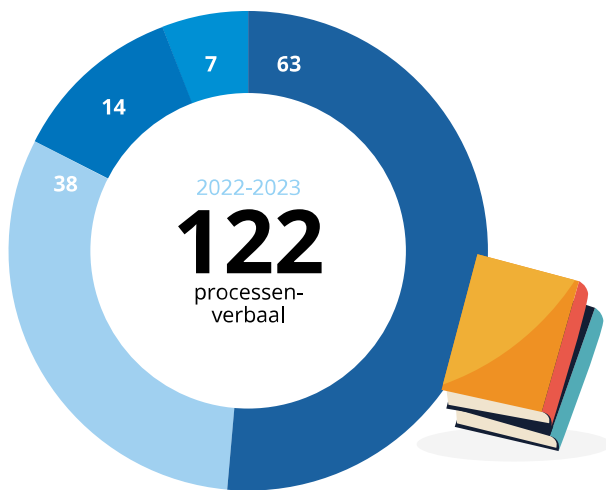
We brengen het belang van preventie in de samenwerking met onze partners voortdurend onder de aandacht. Wel realiseren we ons dat hierin nog nieuwe stappen gezet en betere resultaten behaald kunnen worden. Want preventie is in het belang van iedereen: van leerlingen en gezinnen, maar ook van hulpverlenende organisaties en de maatschappij.

Handhaving

Bij de aanpak van ongeoorloofd schoolverzuim wordt volgens de lijn van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) altijd gezocht naar oplossingen met ouders, leerling, school en andere partners om het verzuim (deels) te stoppen. We kunnen er echter niet altijd onderuit om sancties op te leggen. Bijvoorbeeld in de vorm van een verwijzing naar Halt voor een leer-/werkstraf of het opmaken van een proces-verbaal tegen leerlingen vanaf 12 jaar en hun ouders. Dat kan uiteindelijk leiden tot een voorwaardelijke of

onvoorwaardelijke taakstraf of begeleiding van de jeugdreclassering tot maximaal twee jaar. Het Openbaar Ministerie en de rechter richten zich hierbij altijd op terugkeer naar school, straffen is namelijk geen doel op zich.

Als ouders bijvoorbeeld hun kinderen buiten de schoolvakanties om meenemen op vakantie, is sprake van luxe verzuim. Dat kan een boete opleveren voor de ouders.

- BO en SBO
- VO
- (V)SO
- Beroepsonderwijs

Processen-verbaal: Parallel aan de gestegen hoeveelheid meldingen van relatief verzuim loopt de hoeveelheid opgemaakte processen-verbaal. Dit is gestegen naar 122 (+53%). Een proces-verbaal is vaak een uiterst middel om beweging te forceren bij langdurig schoolverzuim.

Bij luxe verzuim kan worden opgemerkt dat de toename lijkt te worden veroorzaakt door een toegenomen 'wetteloosheid' bij ouders.

- Dordrecht
- Gorinchem
- HIA
- Hoeksche Waard
- Molenlanden
- Papendrecht
- Sliedrecht
- Zwijndrecht

Halt-verwijzingen: Parallel aan de stijging van het aantal meldingen. Het aantal Halt-verwijzingen in de regio is toegenomen tot 45 (+25%).

De leer-werkstraf van Halt is een snelle interventie die strafvervolgning voorkomt. Voor veel jongeren is dit voldoende om het verzuim te stoppen.

VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN

Nieuwe naam voor de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie: Doorstroompunt

Sinds 1 mei 2023 heeft de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) een nieuwe naam, namelijk Doorstroompunt. De oude naam zorgde voor onduidelijkheid bij jongeren en collega's in het sociaal domein. De nieuwe naam is bedacht door jongeren zelf.

Met ingang van 1 mei 2023 gebruikt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) dan ook de naam Doorstroompunt in hun berichtgeving, met hierachter, tussen haakjes: (RMC). Vanaf 1 januari 2024 verdwijnt de verwijzing naar RMC en wordt alleen nog de naam Doorstroompunt gebruikt.

Taken blijven gelijk

De taken blijven hetzelfde. Het Doorstroompunt (RMC) voert de wettelijke opdracht van gemeenten uit om de jongeren die school voortijdig verlaten in beeld te brengen en, indien nodig, begeleiding te bieden.

Doorstroomregio's

Om voortijdig schoolverlaten te voorkomen, is Nederland verdeeld in 40 zogenaamde doorstroomregio's waarin onderwijs en gemeenten samenwerken. Binnen de doorstroomregio's maken scholen en gemeenten elke vier jaar afspraken over maatregelen om uitval van vooral jongeren van 18 tot 23 jaar te voorkomen.

In de doorstroomregio ZHZ zijn de taken van het Doorstroompunt en de doorstroomcoördinator door de contactgemeente Dordrecht gemandateerd aan de Dienst Gezondheid en Jeugd/LVS Zuid-Holland Zuid. De doorstroomcoaches in onze regio staan bekend onder de naam MatchMakers. De contactschool is het ROC Da Vinci College.

LVS en de weg naar een startkwalificatie

Als LVS is het bij voortijdig schoolverlaten onze taak om jongeren tot 23 jaar te volgen op hun weg naar een startkwalificatie. Wanneer uitval dreigt, leggen we jongeren een passend aanbod voor om tot een startkwalificatie te komen. Als dit niet kan, begeleiden onze consultants in samenwerking met andere partners de jongere naar werk, een combinatie van leren en werken of hulpverlening. Iedere jongere die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat houden we in beeld tot de leeftijd van 23 jaar. We willen weten waar de jongeren zich bevinden, of er hulp nodig is, of ze alsnog een startkwalificatie kunnen behalen en of ze in staat zijn om duurzaam uit te stromen naar de arbeidsmarkt.

In beeld

Jongeren van 18 tot 23 jaar die nog geen startkwalificatie, schoolinschrijving, werk en/of andere dagbesteding hebben, benaderen we actief en vragen we waarom zij gestopt zijn met hun opleiding, wat hun plannen zijn en of zij ondersteuning nodig hebben. Wij stimuleren jongeren altijd eerst om te starten met een opleiding en ondersteunen hen in deze zoektocht. Op die manier voorkomen wij dat jongeren school daadwerkelijk voortijdig verlaten. Wanneer zij een andere vorm van ondersteuning nodig hebben, dragen we ze 'warm' over aan een partij die passende ondersteuning kan bieden naar werk of zorg.

Voortijdig schoolverlater

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren tussen 12 en 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder dat zij een startkwalificatie hebben behaald, dat wil zeggen ten minste een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een mbo-niveau 2.

Cijfers VSV 2021-2022: 845 (2,33%)

Landelijk: 2,37%

Percentage voortijdig schoolverlaten onder het landelijke cijfer

In het studiejaar 2021-2022 stopten in de regio in totaal 845 jongeren met hun opleiding. Dat zijn er meer dan het jaar ervoor. Het is ook het hoogste aantal in vijf jaar. Toch ligt het percentage in de regio van 2.33% onder het landelijke cijfer van 2.37%. Ook de trend in de ontwikkeling van dit percentage in de regio volgt het landelijke patroon. Na hoge cijfers in 2017-2018 en 2018-2019 zakten de cijfers voor 2019-2020 om in 2020-2021 en 2021-2022 weer iets te stijgen.

Een belangrijke oorzaak van uitval is dat jongeren gedemotiveerd zijn geraakt in de coronaperiode en meer jongeren daardoor last kregen van persoonlijke problemen. Tegelijkertijd blijkt door de jaren heen dat het lastig is om één oorzaak aan te wijzen voor stijgingen en dalingen. Vaak gaat het om kleine verschillen en een combinatie van oorzaken van schooluitval, zoals:

- mentale gezondheid
- liever geld willen verdienen dan op school zitten
- een verkeerde studiekeuze (onvoldoende oriëntatie).

De cijfers in dit jaarverslag zijn de definitieve cijfers van het schooljaar 2021-2022. Duo maakt jaarlijks de balans op van het aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters per schooljaar. Hierbij wordt gekeken naar alle leerlingen uit het basisjaar die het volgende schooljaar geen onderwijs meer volgen en niet in het bezit zijn van een startkwalificatie. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv-ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers dat aan het begin van het schooljaar staat ingeschreven.

De vsv-cijfers

2021-2022
 841 voortijdig schoolverlaters

2019-2020

625 voortijdig schoolverlaters

2020-2021

693 voortijdig schoolverlaters

Voor de vsv-cijfers zijn wij afhankelijk van de datalevering door DUO. De voorlopige cijfers over het schooljaar 2022-2023 worden in maart 2024 gepubliceerd.

Verzuim 18+

Wanneer een jongere staat ingeschreven op een school maar deze niet regelmatig bezoekt, spreken we van ongeoorloofd verzuim. De consulenten van LVS werken samen met de scholen om verzuim van studenten tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie zo veel mogelijk te voorkomen. De school is primair verantwoordelijk voor het tegengaan van verzuim en uitval van studenten.

Wanneer het ongeoorloofde verzuim van de student serieuze vormen aanneemt, doet de school een melding van verzuim bij LVS via het digitaal verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). De verzuimgegevens verstrekt DUO vervolgens aan LVS. Als het verzuim gemeld is, neemt LVS contact op met de school en de student. De consulent van LVS onderzoekt wat de oorzaak is van het verzuim en wat nodig is om de

schoolgang weer te hervatten. Als dat niet mogelijk is, kijken we naar wat jongeren nodig hebben om mee te doen in de samenleving. Soms is een gesprek op school met de LVS-consulent voldoende. In andere gevallen is er meer aan de hand. Dan kan LVS een beroep doen op de sociale wijkteams of andere partners om de jongere en/of zijn ouders te ondersteunen. Op deze manier ondersteunen we jongeren in een zo vroeg mogelijk stadium en voorkomen we langdurig verzuim.

Nieuw meldprotocol

Dit jaar heeft LVS samen met de mbo-scholen gewerkt aan een nieuw meldprotocol. In het meldprotocol staat beschreven wat de scholen kunnen en moeten doen wanneer er sprake is van (ongeoorloofd) schoolverzuim van studenten tot 23 jaar

2022-2023
 834 verzuim
leeftijd 18+

2020-2021
709 verzuim
leeftijd 18+

2021-2022
815 verzuim
leeftijd 18+

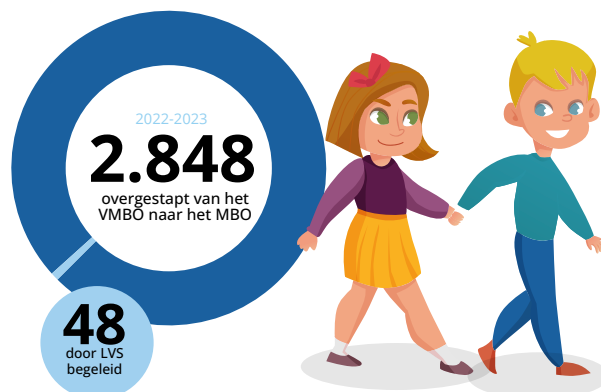
Het verzuim 18+ laat een lichte stijging zien naar 834 meldingen (+2%).

Overstap VO naar MBO

Naast de wettelijke kerntaak om te reageren op verzuimmeldingen geeft LVS samen met het onderwijs aandacht aan de overstap van examendeelnemers van het vmbo (Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs) naar het mbo (Middelbaar Beroeps Onderwijs). De overstap van het vo (voortgezet onderwijs) naar het mbo is voor veel leerlingen een moment met risico op schooluitval. Door deze intensieve samenwerking in de regio, vinden veel leerlingen na hun vmbo-diplomering de weg naar de juiste vervolgopleiding. Voor leerlingen die niet met reguliere ondersteuning van het onderwijs of op eigen kracht de overstap kunnen maken, wordt in een vroeg stadium de ondersteuning ingeschakeld

van een LVS-consulent. Samen met de leerling en hun omgeving onderzoek de LVS-consulent wat er nodig is om een succesvolle overstap naar een vervolgopleiding te maken. Het doel is om alle jongeren te laten doorstromen naar een vervolgopleiding en te begeleiden naar een startkwalificatie. Voor sommige leerlingen is doorstromen naar een vervolgopleiding niet mogelijk. We zorgen dan voor een goede aansluiting naar werk of dagbesteding waar jongeren zich verder ontwikkelen.

Binnen de regio maken jaarlijks ruim 2.900 leerlingen de overstap van het voortgezet onderwijs (vo) naar een vervolgopleiding.

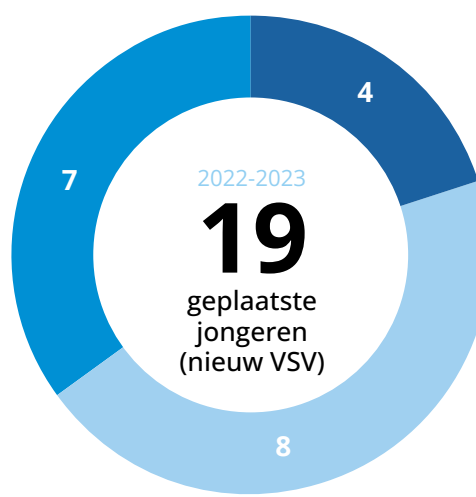
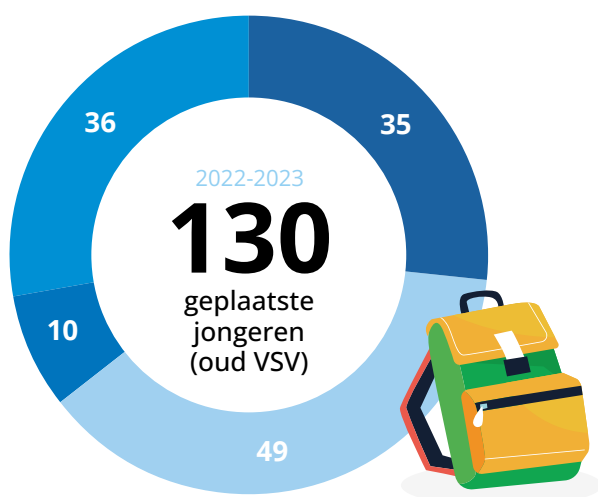
Aanpak MatchMakers

In de 'Aanpak MatchMakers' voert LVS de regie in een samenwerkingsverband van organisaties. Acht MatchMakers zijn afkomstig van LVS, de Sociale Diensten, het jongerenwerk en maatschappelijke ondersteuner MEEVivenz. Zij helpen samen met verschillende partners jongeren van 18 tot 27 jaar die al eerder uitvielen en geen startkwalificatie hebben of die een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben bij het vinden van werk, school, zorg of een combinatie hiervan. De ondersteuning van de MatchMakers richt zich op het vinden van werk, school, zorg of een combinatie hiervan. MatchMakers gaan op zoek naar jongeren in hun eigen woonomgeving, proberen door huisbezoek met hen in contact te komen en hun vertrouwen te winnen. Samen met de jongeren wordt vervolgens een plan gemaakt om hun doelen op

het gebied van werk, leerwerk of school te bereiken. Soms is een steuntje in de rug voldoende. Vaker is de begeleiding intensief en langdurig. Op welke manier dan ook, de MatchMakers dragen op deze manier samen met de deelnemende jongeren bij aan een gezonde samenleving en voorkoming van zorg- en uitkeringslasten.

MatchMakers zetten zich ook in voor nieuw-vsv-ers

Vanwege de hoge werkdruk van de LVS-consulenten hebben de MatchMakers in het schooljaar 2022-2023 een deel van de begeleiding op zich genomen van de jongeren die gedurende het schooljaar uitvielen (de 'nieuw vsv-ers').

De meeste voortijdig schoolverlaters worden bereikt met een brief of huisbezoek. Jongeren geven dan aan of ze wel of geen begeleiding willen, zich weer gaan inschrijven, alweer ingeschreven staan bij een nieuwe opleiding of inmiddels werk hebben. Jongeren die specifiek begeleid en geplaatst zijn, zijn vermeld in de grafieken

- Terug naar onderwijs
- Uitstroom regulier werk
- Combinatie onderwijs/werk (BBL)
- Bemiddeld naar ander traject

Colofon

Dit is een uitgave van Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten,
onderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ.

Tekst en redactie: Jan-Willem Koene namens LVS en Scherp tekstwerk
Vormgeving: Impuls Ontwerpt

December 2023

Met speciale dank aan:

Reimke Willemze, Marike Godvliet, Zeynep Küçükgülmez, Erwin Keuskamp,
Osman Karabag, Martin Ras, Esther Hubbard, Carina Weerdenburg,
Erna van der Giessen, Jacco Broekhuizen, Daniëlle de Wilt, Cisca Jol.

Aantal leerplichtige en kwalificatieplichtige jongeren op 1-10-2022

Aantal leerplichtigen (5-16 jaar)	3533
Aantal kwalificatieplichtigen (16-18 jaar)	455
Totaal aantal jongeren	3988

Vervangende leerplicht en vrijstelling

	BO/SBO	SO/VSO	VO	MBO	Onderwijs onbekend	Geen onderwijs	TOTAAL
Art. 3a	nvt	0	0	nvt	0	nvt	0
Art. 3b	nvt	0	0	0	0	nvt	0
Art. 5 onder a	2	11	1	1	0	15	30
Art. 5 onder b	3	0	1	0	0	6	10
Art. 5 onder c	0	0	0	0	0	0	0
Art. 15	nvt	1	0	2	0	0	3
Tijdelijke onderbreking	0	1	3	11	0	0	15

Ongeoorloofd verzuim leerplichtige jongeren

	BO/SBO	SO/VSO	VO	MBO	Onderwijs onbekend	Geen onderwijs	TOTAAL
Absoluut verzuim totaal	1	0	0	0	0	3	4
Langer dan 3 maanden	1	0	0	0	0	2	3
Langer dan 4 weken	1	0	0	0	0	3	4
Weer ingeschreven	0	0	0	0	0	0	0
Relatief verzuim totaal	5	2	9	8	nvt	nvt	24
Waarvan herhaald	2	0	1	4	nvt	nvt	7
Waarvan luxe verzuim	3	0	5	0	nvt	nvt	8

Handhaving

	BO/SBO	SO/VSO	VO	MBO	Onderwijs onbekend	Geen onderwijs	Totaal
PV relatief verzuim	3	0	3	1	nvt	nvt	7
Waarvan PV luxe verzuim	3	0	3	0	nvt	nvt	6
PV absoluut verzuim	0	0	0	0	0	0	0
HALT relatief verzuim	0	0	3	0	0	nvt	3
PV overig relatief verzuim	2	0	2	0	0	nvt	4

Langdurig relatief verzuim

	BO/SBO	SO/VSO	VO	MBO	Onderwijs onbekend	Geen onderwijs	TOTAAL
Bij aanvang schooljaar	0	0	1	0	nvt	nvt	1
Nieuwe gevallen daarna	0	1	3	0	nvt	nvt	4
Langer dan 3 maanden	0	0	2	0	nvt	nvt	2
Verhuisd/overleden	0	0	0	0	nvt	nvt	0
18 jaar geworden	0	0	0	0	nvt	nvt	0
Opgelost	0	0	3	0	nvt	nvt	3
Actueel aantal	0	1	1	0	nvt	nvt	2